

Doorlichting rapport: Ta hopi importante pa realisa encuesta den mercado laboral

Pagina 2

- **Les a awe nos edicion di Aruba Vandaag gratis!**
- **CPI a ricibi alegacion di nueve mil victima di Nicolas Maduro**
Pagina 11
- **Team di rescate trahando pa alcanza pueblonan Italiano isola pa inundacion**
Pagina 24

Minister Wever y delegacion di Union Europeo cu inspeccion di e trabao na Maria Convent

Pagina 6

Caminata pa conscientisa riba malesa di Multiple Sclerosis ta bay tuma luga 28 di mei

Pagina 3

Evaluacion na Departamento di Impuesto pa comparti informacion fiscal na un manera sigur internacionalmente

Pagina 4

Doorlichting rapport:

Segun e grupo di trabao, ta hopi importante pa realisa un encuesta den e mercado laboral

Den e doorlichting rapport di educacion, e grupo di trabou encarga cu e investigacion den e sector di enseñansa ta indica con e recomendacionnan cu nan a sugeri por ser elabora y implementa di un bon manera. Tambe nan ta vincula esaki cu plan- y recomendacionnan anterior y actual. Recomendacion number 6 ta trata e conexion entre educacion y e mercado laboral di Aruba.

Pa loke ta e punto di consulta structural di e veld profesional y formacion profesional como parti di PEL, e grupo di trabao a splica cu durante e sesionnan di mesa rondo den luna di april di 2022, a keda cla cu ta existi e necesidad pa un consulta structural entre e veld profesional y educacion vocacional. EPI a indica cu e ta habri pa involucra EPB y su partidonan interesa, como tambe representantenan di e Ministerio di Labor, den e sesionnan cu EPI ya ta realizando.

Actualmente ya tumando lugha e debatenan aki pa introduccion di e estructura di puntuacion revisa. EPI ta planeando varios debate entre EPI y partinan interesa (empresa di stage). Den e discusionnan aki ta discuti e conexion di e curriculum nobo cu e mercado laboral, e interpretacion nobo di e curriculum y e implementacion di e sistema di puntuacion revisa. E discusionnan aki ta tuma lugha pa sector.

Na momento cu amplia e gruponan di debate, ta produci inmediatamente un consulta structural entre e formacion profesional y e veld profesional.

Segun e grupo di trabao, e propuesta ta haci cu e discusionnan di e grupo di debate, pa sector, ta parti di PEL (Plataforma Educacion y Labor). PEL ta organisa e charlanan, e ta actua como e catalisado pa haya stage, e ta sigura cu e cursonan ta keda actualisa, y si ta necesario, e ta actua como mediador entre e formado y e cliente. E ta remarca cu ta importante pa e comunicacion y e cooperacion entre e formado y e cliente ta cla y habri, PEL por desempeña un papel importante den esaki.

E grupo di trabao a sigui indica cu e comunidad empresarial ta satisfecho cu e informacion ariba e cambionan iminente den e programanan di estudio y e introduccion di e sistema di puntuacion revisa. E normanan pa e estructura di e puntuacion revisa aworaki a ser introduci pa 12 programa di estudio cu a cuminsa den e aña escolar 2022-2023.

Na momento di haci e conexion entre educacion y e mercado laboral un responsabilidad structural y comparti, por ehemplo mediante un plataforma cu ta uni ambos partido, tambe ta drenta den escena e solucionnan a largo plaso.

Por ehemplo, e grupo di trabao ta señala cu e comunidad empresarial ta wak oportunidadnan di cooperacion pa garantiza cu e cursonan di capacitacion ta permanece actualisa y cu e material cu ta wordo usa den e diferente sectornan ta disponibel. Esaki, por ehemplo, suministrando e ultimo software pa e formacion den TIC, of proporcionando cama- y hermentnan specialisa pa e formacion den cuida.

Na mesun momento ainda no ta cla si e programanan ta suficientemente ekipa pa implementa adecuadamente e revision di e estructura di puntuacion den e practica.

Mehora e percepcion di e demanda di e mercado laboral. Tur cu ta forma parti di e mercado laboral y e formacion profesional den e mesa rondo a reconoce e falta di conocimiento ariba e situacion actual y futuro di e mercado laboral. E grupo di trabao ta ratifica cu e falta di data actualisa ta haci dificil wak decision- y opcionnan bon. Esaki ta referi na cuestionnan manera ki curso mester ofrece den futuro den coordinacion cu proyectonan planifica; ki programa mester ser revisa y con nan mester prepara e studiantenan pa participa den e mercado laboral (etica laboral).

A keda estableci cu ta importante ricibi mas informacion ariba e mercado laboral. No solamente e number di funcionnan existente y e vacaturanan disponibel, pero tambe un perspectiva di cual funcionnan ta bay tin mester den futuro, un periodo di un

pa cinco aña.

Particularmente, AHATA (Aruba Hotel and Tourism Association), a pidi pa recopilala data ariba e necesidadnan di e mercado laboral y a ofrece pa financia esaki un biha. E grupo di trabao ta indica cu aworaki a establece den PEL cu ta haci acuerdonan cu DAO pa ricibi data di nan cada aña pa por haci un combinacion entre e necesidadnan di e mercado laboral y educacion/cursonan cu ta ser rekeri. Esaki ta converti'e den un responsabilidad conhunto di e Ministerio di Enseñansa y Ministerio di Labor.

Elaboracion concreto di investigacion di mercado laboral

Mirando e necesidad di data di tur e partidonan interesa y e posibilidadnan di saca conclusionnan di nan, pa e grupo di trabao ta hopi importante pa realisa un encuesta den e mercado laboral. E recopilacion di data ta proporciona informacion ariba: empleonan existente; vacaturanan existente; y vacaturanan den futuro (den un pa cinco aña).

E analisis di e data aki, e grupo di trabao ta enfatisa, mester hiba na un miho imagen di e demanda actual den e mercado laboral, e vacaturanan real cu ta existi y mester duna un indicacion di e evolucion di e necesidadnan di e mercado laboral. Den un ultimo instancia, mester implementa un sistema den PEL cu ta proporciona un vision continuo di e necesidadnan cerca y pa futuro di e mercado laboral pa cada sector profesional y un vision di e rotacion natural di e personal, por ehemplo, debi na hubilacion anticipa.

E data mester identifica e falta y desahustenan entre educacion y e mercado laboral. A corto plaso, esaki ta rekeri pa educacion ofrece e posibilidad di adaptacion, perfeccionamento y actualisacion di alumno- y empleadonan. Riba mas largo plaso, esaki ta rekeri ahuste den e plan di estudio y curso di estudio na EPB y EPI.

E pasonan di e proceso:

1. Ministerio di Labor ta formula un tarea y ta subcontrata Aruba Kier Traha;
2. E tarea ta ser realisa pa prome biaha door di un

tercera financia pa AHATA, despues e recopilacion di data ta pasa na bira responsabilidad di PEL. Si resulta imposibel pa e data ser recopilada a traves di un tercera, DAO y DPL lo realisa e recopilacion aki cu e apoyo di CBS;

3. E data ta ser procesa y presenta na e ministernan concerni y na tur e partidonan interesa involucra mediante e presentacion y transmision digital di e rapport;

4. E resultadonan ta wordo usa manera suministro pa consulta y coordinacion entre educacion y e mercado laboral. Con esaki ta bay sucede mester wordo elabora mas.

Schedule

E grupo di trabao ta especifica cu e data ta wordo recopilada durante un periodo di dos luna. Despues ta tarda un luna pa procesa e resultadonan. Despues e resultado ta wordo presenta na ambos ministerio y despues na e partidonan interesa. Cu e resultadonan y presentacionnan manera aporte, ta organisa debatenan entre e partidonan interesa bao e liderazgo di PEL.

E proposito di e discusionnan aki ta genera recomendacionnan ariba con educacion por anticipa miho e necesidadnan di e mercado laboral aworaki y den futuro. E recomendacionnan aki ta wordo procesa den un documento di trabao. PEL ta responsabel pa e implementacion di e recomendacionnan aki.

Responsabilidad

E grupo di trabao ta remarca cu e prome recopilacion di data ta responsabilidad di e Ministerio di Labor. Esaki ta un medida di emergencia pasobra ta rekeri data a corto plaso. Debi na e gran necesidad di informacion, AHATA a ofrece pa financia e prome recopilacion di data. Despues di e prome ronde di recopilacion

cion di data, e lo pasa na bira structural y lo tuma lugha anualmente.

E responsabilidad di e implementacion y calidad di recopilacion di data lo cay e ora den man di PEL. Esaki ta bay den efecto di biaha despues di e confirmacion di su existencia.

Siman di Maestro

Durante e discusionnan di mesa rondo a keda sugeri pa organisa un 'Siman di Maestro' anualmente. E siman di maestro, e grupo di trabao ta splica, tin como obhetivo vincula e maestronan di un sector determina cu e comunidad empresarial y organisa un stage di observacion di e trabao. Di e manera aki e docentenan ta keda miho informan di e ultimo novedadnan di nan profesion y sector.

Inspectie Onderwijs a indica durante e mesa rondo cu esaki ta un posibilidad y cu ta posibel discuti loke ta organisa pa e studiantenan den e siman ey especificamente.

Etica Laboral

Segun e grupo di trabao, e empresario ta indica loke mester haci urgentemente pa loke ta e actitud laboral y e actitud di e studiantenan. Nan experiencia ta cu e studiantenan no ta flexibel. Segun nan, nan ta desea pa fortalece e actitud di trabao independiente y responsabel di e estudiante.

E punto aki tambe a ser presenta durante e sesionnan di debate. Tanto EPB como EPI a indica cu, debi na e introduccion di sistema di puntuacion revisa, ta bay presta mas atencion na e ciudadanía y nan ta a spera cu debi na e introduccion di Ciudadania, ta pone mas atencion na e actitud y actitud laboral di e estudiante.

Caminata pa conscientisa riba malesa di Multiple Sclerosis ta bay tuma luga 28 di mei

Cu e obhetivo di recauda fondonan pa Delo Maduro

Pa dia 28 di mei, Delo Maduro, hunto cu su team, ta organisa un caminata pa conscientisa riba e malesa Multiple Sclerosis (MS) y tambe pa haci un recaudacion di fondo pa un tratamiento cu e mester sigui den exterior.

Den un conferencia di prensa a informa cu e caminata aki ta tuma luga dia 28 di mei y ta bay sali for di Costa Linda te na Phoenix y bolbe, lo cual ta

un total di 5 KM.

Dia Internacional di Multiple Sclerosis ta 30 di mei y e aña aki e tema ta 'Connecting.' P'esey ta invita tur esnan cu kier participa y coopera cu Delo Maduro pa participa y ademas nan ta pidi pa bisti cu un paña color oraño, sea pa cana, pa participa cu bicicleta, rolschaats of den rolschoel. Si algun persona kier cana cu su cacho, tambe ta bonbini; importante ta pa conecta cu otro y siña mas di MS.

Delo Maduro ta un docente pa 23 aña caba y e ta hopi afecta emocionalmente pa e hecho cu e no por practica su profesion debi na efectonan secundario di e malesa MS. E ta hopi limita den su trabou pa cual aworaki e ta traha solamente como un invaller. Su deseo ta pa mehora su calidad di bida pa asina e por dedica hopi mas aña na e muchanan di Aruba, ya cu e ta docente di Kleuterschool.

El a conta cu el a wordo diagnostica cu e malesa aki cuatro aña pasa ora cu el a bay Colombia pa un dolor agudo. Den e scan di MRI haci a descubri manchanan den su wes'i lomba y cu a resulta di MS.

Tambe el a sigura cu su ruman homber, Enzo tambe a haya e malesa aki cu su 20 y pico di aña, pero lamentablemente a tarda hopi pa yega na e diagnostico y a cuminsa cu un tratamiento despues cu e malesa a afect'e basta caba.

MS ta un malesa cu mester tuma un hangua tur siman, pero awendia mayoria di e pashentnan ta tuma un pildo. Tambe a bisa cu no tin cura ainda pa e malesa aki y cu mas trempan ta diagnostica MS, mas miho pa pashent.

Na Aruba tin 30 persona registra cu e malesa aki, cual ta yama e malesa di mil cara, debi cu tin diferente tipo di MS y cerca algun pashent e ta visibel y cerca otronan no. Den e caso di e dos rumanan Maduro, cada uno a hay'e diferente. E prome a tarda pa haya un diagnostico y den caso di Maduro a haya un diagnostico di MS hopi lihe. Maske pa e malesa mes no tin cura, si tin tratamento

pa mehora calidad di bida.

Pa e motibo aki y pa por logra e meta di mehora su calidad di bida, e tin mester di un tratamiento pa vertigo cu el a haya cu ta esun mas extremo den cada atake cu el a sufri. Den esaki a splica cu a haci investigacion y a haya sa cu na Merca tin un clinica specialisa cu por yuda persona cu e vertigo extremo por mehora pa un 95%.

Sinembargo esaki ta algo cu AZV no ta cubri y p'esey ta organisando e caminata pa recauda suficiente fondo pa cubri e tratamiento intensivo di un siman largo, di mainta te atardi, na Merca.

E gastonan di pasashi, estadia, transporte y alimento ta cubri pa Maduro mes y su famia y tur loke ta bay recauda ta bay exclusivamente pa e tratamiento, pa cual e citanan ta acorda caba pa luna di juli.

Cu esaki, nan ta invita tur organizacion of negoshi pa encurasha nan trahadonan pa participa den e evento aki, cu un participacion cu ta costa solamente 10 florin.

E dia di e caminata, ta cuminsa registra pa 7'or di mainta na Costa Linda. Pa esnan interesa pa cumpra carchi por tuma contacto na e siguiente numbernan: 5625225 – 5619020 – 5657077 of tambe por manda un Whatsapp na e mesun numbernan cu tur dato, si mester di ticket of ta desea di haci un donacion.

Dello Maduro su historia Cesar Fidelo Maduro tin 50 aña di edad y ta maestro di scol preparatorio ya pa 23 aña. Na 2019 el a stop di traha full-time den klas y a bira invaller, esaki pa motibo cu a wordo diagnostica cu Mul-

tiple Sclerosis. El a haya un dolor neuropatico na su curpa cu cada bes tabata causa su ausencia na su trabou. Asina mes el a sigui traha cu hopi amor y dedicacion.

Sinembargo na november 2020, despues di 7 luna cu el a haya Covid-19, a surgi un biramento di cabes (vertigo) masha horibel mes, segun el a conta, y ora cu el a recupera, nunca mas e balans a bay back na 100%.

"Cada tanto tempo mi tabata haya atakenan di vertigo. Esakinan tabata converti mi den un persona cu hopi temor y isola di bida social. Mi a busca ayudo cerca diferente dokter. Conclusion di ayudo aki ta, cu no por haci nada aki, y mester siña biba cu esaki y bebe pildonan," el a conta.

Pa es motibo ey el a cuminsa busca ayudo di exterior y asina el a bin haya sa di un 'functional neurologist' na Merca. Esaki ta un doctor cu ta trata diferente problema di e cerebro sin haci uso di operacion of remedi.

Buscando mas informacion detaya di e tratamentonan aki, el a logra di haya un consulta cu un doctor di un functional neurology clinic y e dokter a splica Maduro kico tur nan ta trata y e posibilidad ta 95% di su situacion por drecha, y por libr'e di e vertigo aki cu e ta sufriendo di dje pa 2 aña y 5 luna.

E tratamiento intensivo cu Maduro ta bay haci, lo dura 5 dia, entre 9or pa 5or di atardi y e gastonan pa e full e tratamiento lo costa 10.000 florin.

Main symptoms of Multiple sclerosis

Central:

- Fatigue
- Cognitive impairment
- Depression
- Unstable mood

Visual:

- Nystagmus
- Optic neuritis
- Diplopia

Speech:

- Dysarthria

Throat:

- Dysphagia

Musculoskeletal:

- Weakness
- Spasms
- Ataxia

Sensation:

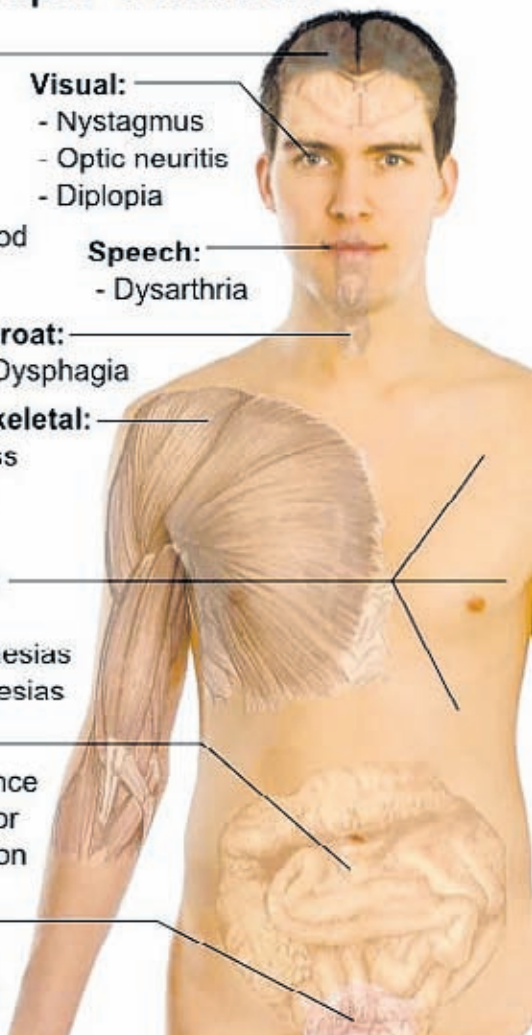
- Pain
- Hypoesthesias
- Paraesthesias

Bowel:

- Incontinence
- Diarrhea or constipation

Urinary:

- Incontinence
- Frequency or retention

Minister di Finanzas, Xiomara Maduro ta informa:

Evaluacion importante na departamento di impuesto pa comparti informacion fiscal na un manera sigur internacionalmente

Den e dianan aki Departamento di Impuesto DIMP ta ricibi bishita di un team di Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes, cu ta evalua e sistema di DIMP pa por comparti informacion fiscal na un manera sigur internacionalmente.

E evaluacion aki ta importante pa Aruba por cumpli cu e standardnan internacional di OECD pa crea transparencia fiscal y pa mehora cumplimiento fiscal. Un resultado positivo lo demostra cu Aruba por ricibi informacion fiscal di otro paisnan y trata esaki na un manera confidencial protegi pa ley nan necesario y procesa pa un sistema electronico den cual e data ta debidamente segura.

Dialuna mainta Maduro a topa cu e team di evaluacion cu ta consisti di sr. Lloyd Garrochinho di Global Fo-

rum Secretariat y representantes di Paisnan miembro di OECD, Sr. Felipe Morales di Brazil y Sr. Bengt Nilsson di Suecia, cu ta expertonan di

departamento di impuesto di nan respectivo Pais. E mandatario a hiba un discurso den cual a repasa e caminda cu nos a bin ta cana pa asina

por cumpli cu e reglanan di OECD pa asina Aruba tambe por figura entre e Paisnan na mundo cu ta brinda transparencia fiscal y por ricibi y comparti informacion fiscal na un manera sigur. Minister Maduro ta gradici e team di DIMP pa nan trabou y ta desea nan hopi exito cu e evaluacion importante aki pa DIMP y pa Aruba.

E resultado preliminar di e evaluacion por wordo spera na juni y den e proximo re-

union plenario di OECD cu ta tuma luga mas den fin di aña, Aruba lo conoce e resultado final.

Encuentro Multicultural Aruba 2023 ta bay tuma luga mañan na Plaza Betico Croes

E celebracion tocante Dia di Diversidad Cultural pa Dialogo y Desaroyo ta bay tuma luga mañan, 21 di mei na Plaza Libertador Betico Croes for di 6or di atardi, cu e di 3 Encuentro Multicultural Aruba 2023 organisa pa Departamento di Cultura di Aruba. Ta bay tin un feria gastronomico y show di diferente pais.

E proyecto aki tin como meta central pa crea lasonan di union, genera e integracion y comparti cu otro e rikesa di mas grandi di Aruba manera ta e multiculturalidad, tambe ta un plataforma na unda tur pais tin e oportunidad di celebra nan cultura den forma di gratitud y ta topa cu otro den union y harmonia aportando pa entre otro, paz y unidad di tur e pueblonan di mundo.

E lema central ta "Pone e Arubiano na altura di su cultura y siñ'e conoce di otro" crea pa Hubert O (Lio) Booi. Ministerio di Cultura Aruba, conhuntamente cu Departamento di Cultura Aruba, Cuerpo Consular na Aruba, UNESCO Aruba y Gruponan Artistico, Folklore

y Cultural estableci aki na Aruba tin e grato placer di invita Aruba completo pa asisti na e di "III Encuentro Multicultural Aruba 2023" relaciona cu: "Dia Mundial di Diversidad Cultural pa Dialogo y Desaroyo" declara pa UNESCO y tambe pa haci homenahe na e celebracion di 20 aña di Oficialisacion di idioma Papiamento.

A informa cu tambe ta bay tin feria cu cuminda di diferente pais y tambe un show multicultural cu e participacion di mas di 25 grupo, e apertura musical na encargo di e agrupacion Caribbean Combo di

Scol di Musica Rufo Wever. Aruba.

Presentacion di Aruba Art Fair, Ntg & Nlg Dancers, Fundacion Lanta Papiamento, Kids & Youth in Action, Grupo di Baile Dabaruida y Fundacion Rosea Cultural. Tango Barefoot di Argentina, Munye Oduber Winklaar di Bonaire, Rincon Boyz di Bonaire, Club Di Movimento di Brazil, Gucci Dancers di Aruba y China. Consulado di Colombia na Aruba. Petronio Alvarez TADS Internacional Foundation di Colombia, Vallenato Plus di Colombia. Kozlov Dance International

Eastern di Europa. El Duque Victor Samuel di Spaña. Grupo Pasacalle The Philippines, Bharti.P. Daryanani di India, Grupo Niti Gupta di India, Mariachi Angeles de Ernan Angela di Mexico, Grupo di Baile Folklorico Takiri di Peru, Fundacion Fiestas Patrias Peruanos na Aruba di Perú. Grupo Folklorico Primavera di Portugal, Farah Visson di Republica Dominicana, Fundacion Grupo Folklore Dominicano di Republica Dominicana, Cultura Biba di Surinam, Royal Dreams Foundation di Trinidad & Tobago. Expresion Folklorico

Viva Venezuela di Venezuela, Agrupacion Danzarte di Venezuela, Fundacion Venearuba Solidaria, Grupo Araguaney y Amigo di Venezuela, Trabuco Gaitero and Show di Venezuela y un tremendo clausura cu Afro Tambor di Venezuela. E invitacion ta 6or di atardi pa comunidad di Aruba en general asisti na evento aki cu ta un muestra di Aruba su multiculturalidad y tambe pa celebra e di 20 aña di idioma oficial Papiamento.

Potretnan ta cortesias di Departamento di Cultura di Aruba.

Editor

Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager

Mariette Engelhart

Redaccion

noticia@bondia.com

Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro

Andreina Morillo
Raisa Montilla

Ehecutivo di Benta

sulaika.croes@cspnv.com

Sulaika Croes

Aviso y Arte

Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital

Juan Luis Pinto

Administracion

accounting@bondia.com

Martha Arteta de Ariza

Distribucion

Jenny Kelly

Coleccion

Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press

Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press

Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirks

Colaboracion

Associated Press
Ret Karibense
Upload Media Aruba

Afiliacion

Sociedad Interamerica
di Prensa (SIP)

DIRECCION

Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram: bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant redacta y imprimi na Aruba y ta obenibel di dialuna te cu diasabra. Ningun contenido por wordo reproduci sin permiso di editor.

Editorial

‘Nos mes por’...
Ta bolbe fracasa...?

Nos a pasa mitar di luna di mei y tecnicamente ta imposible pa pasa e ley di cambio di BBO promer cu dia 1 di juni proximo. E cambio aki, cu ta encera introduccion di cobranza di BBO na entrada di mercancia na nos pais, por lo tanto pa e fecha menciona no tin un base legal y no por ehecuta esaki. Aunke lo no tin hopi ciudadano cu ta lamenta esaki, e consecuencia pa gobierno ta perdida di un luna extra di BBO. E motibo, aparentemente, pasobra ningun caminda ta duna splicacion, tabata pa cuminzando na juli e aña aki ya gobierno lo a cuminza haya entrada for di e extra cobranza aki. Normalmente, si un ley dreña na vigor dia 1 di juli, ora efectivamente e segundo parti di aña inicia, ta bay dura te augustus pa e promer fluho di placa cuminza dreña. Pues esaki, cuminzando 1 di juni, ta un intento pa cuminza cobra mas tempran.

Mester bisa si cu e restitution di e BBO paga na entrada pa esnan cu ta conoci den e sistema fiscal caba, ta haci cu nan ta paga solamente e diferencia entre loke nan a paga na BBO na momento di importacion, y e BBO cu nan a cobra di nan clientela den e siguiente ronda di BBO. Ta pesey cu gobierno ta keda enfatiza cu e BBO na porta no mester aumenta prijs, pasobra e empresario cu paga na frontera, lo no tin extra gasto di e BBO paga. Nos no ta bay den e discusion aki si di berdad no ta bay tin ningun cambio den prijs den henter nos economia. Ta bon pa enfatiza aki cu, contrario na sugerencia di algun politico liga na gobierno, e BBO na frontera no ta reemplaza e BBO cobra te awor den tur negoshi; e ta bin riba esun cu tabat’ey caba.

Pero loke nos ta desea di trece dilanti aki, ta e varios incidentenan cu ta muestra cu nos no ta bayendo den bon direccion pa loke ta gobernacion efectivo y corecto. Gobierno di Aruba a caba di pasa den varios bataya cu Hulanda pa conserva, manera nan ta mir’e, nos autonomia pa atende nos propio asuntonan. Esey a conduci na cierto exito, hunto cu e dos otro islanan, pero loke nos ta mira sucediendo no ta un bon ‘follow up’ di e exito menciona. Pa cuminza, gobierno, sin duna ningun tipo di splicacion, a entrega un ultimo kwartaalrapport di 2022 mas di dos luna despues di e fecha limite. E decision pa reemplaza e introduccion di un BTW den curso di aña pasa tabata conoci caba, pero nos por ripara cu asina mes e proyecto di ley pa cambia e ley di BBO no a yega parlamento ainda. Kico lo ta e causa ainda no ta conoci, e unico hecho conoci cu

pa di tantisimo vez gobierno mes ta duna prueba cu den asunto financiero y legal e lema crioyo “nos mes por” no ta impresiona ningun hende. Si nos aña di esaki e deficiencia den maneho di impuesto, di administracion financiero publico, principalmente entrega na tempo di reportahe financiero, plus e deficiencia y insuficiencia profesional pa maneho e tipo di responsabilidad aki, ta mas cu obvio cu no por convence Hulanda cu Aruba mes por duna suficiente contenido na e tarea di supervision, loke ta conduci na e conclusion cu e ley di Reino di supervision ta practicamente inevitable.

Un pregunta cu ta surgi ta si e incapacidad pa asumi e tareanan gubernamental den e asuntonan clave aki ta algo di e momento aki o ta algo permanente y structural. Pa tur esnan cu durante ultimo 30 y mas aña a sigui gobernacion na Aruba, ta mas cu claro cu esaki tabata un constante den varios decada. Aunke no por pone tur culpa anto cerca e actual gobierno, ta keda e hecho cu nan ta nan so por actua, e otro gabinetenan a bay sosega caba. Ta mira cambio?

Otro pregunta ta pakico nos ta sinta cu e constante problema cu ningun gobierno ta pone e servicionan clave aki na e nivel necesario ‘de una vez por todas’? Segun nos, si kier haya un contesta, mester analiza e structura di poder politico. E problema fundamental pa duna tur e servicionan clave aki suficiente personal profesional pa cumpli cu nan tareanan ta haci cu no por sigui laga personal pasa den ‘screening politico como criterio principal. Ta necesario pa duna mas espacio pa profesional traha como ambtenaar na nivel halto, sin cu necesariamente nan ta pertenece na e grupo cu ta yega na cas di e mandatario. Te awe nos no ta mira un intento pa traha asina, al contrario, tur gabinete y casi tur ministro, cu excepcion aki aya, ta keda ripiti e modelo conoci di e ‘personanan di confianza’. Y kico ta anto e resultado di esaki? Cu riba un isla chikito, si bo kier exclui hende profesional cu no ta di bo agrado pasobra nan no ta pertenece na e grupo selecto di hende di confianza, bo no ta resta un grupo suficientemente grandi y di nivel pa recluta tur loke bo mester. Na final di e asunto ta prefera di keda cu e deficiencianan aki, kehando tin ora hasta cerca e propio Hulandesnan cu bo cuerpo profesional no ta na nivel, pa despues bo bira rabia cu nan pasobra “nos mes por”. Mientras nos ta keda ripiti e ridiculez aki, sin mehora nada, nos no lo progresa.

Minister Geoffrey Wever:

Minister Wever hunto cu delegacion di Union Europeo a haci inspeccion di e trabao na Maria Convent

E siman aki un delegacion di Union Europeo tabata di bishita na Aruba pa entre otro inspecciona e construcccion di e facultad nobo di Universidad di Aruba, conoci como SISSTEM. Minister Wever ta e Territorial Authorizing Officer (TAO) pa proyectonan financia door di Union Europeo, manera esun andando di SISSTEM.

E facultad nobo di Universidad di Aruba a cuminsa 4 aña pasa y recientemente a inicia e renovacion di e edificio monumental conoci como “Maria Convent”, patras di misa di Oranjestad, na banda di Universidad di Aruba. Despues di un destaho publico Albo Aruba a gana e proyecto y a cuminsa cu e trabounan pa renoba e edificionan por completo. Minister Wever, hunto cu e delegacion di Union

Europeo, representantenan di Universidad di Aruba y representenan di United Nations Development Program a haci e inspeccion.

“Esaki ta un proyecto hopi bunita y importante, unda nos lo amplia e posibilidadnan pa estudio na Aruba, riba nivel di Bachelor, Master y PHD”. Un proyecto cu a wordo financia door di Union Europeo, pero tambe cu un contribucion financiero di Universidad di Aruba y Gobierno di Aruba, segun Minister Geoffrey Wever.

E representantenan di Union Europeo a keda contento pa mira con e trabounan di renovacion ta bayendo, y a keda impresionado cu e edificio monumental cu pronto lo ta full renobá”, segun Minister Wever.

Minister Rocco Tjon den reunion cu minister di defensa Hulandes;

Tin dos concepto di ley riba mesa pa reglamenta e posicion huridico di Arumillers *E reunion cu minister di defensa di Hulanda tabata den cuadro di siguridad na nos frontera*

Recientemente, Minister di Husticia y Asuntonan Social Sr. Rocco Tjon conhuntamente cu Minister President Sra. Evelyn Wever-Croes, a reuni cu Minister di Defensa di Hulanda, Sra. Kajsa Ollongren, Generaal Boots di Kustwacht y demas conseheronan. Un reunion sumamente positivo, caminda a toca diferente punto manera e parti di reapertura di frontera cu Venezuela, y ademas a duna un splicacion amplio di con Aruba ta prepara pa cu esaki.

Minister Tjon a expresa cu e tawata sumamente satisfecho di a scucha e “feedback” di e Minister di Hulanda, mirando cu el a combersa cu e diferente socionan na Aruba, entre otro Koninklijke Marechaussee, Kustwacht y mas. Ademas di esaki, Minister Ollongren a ricibi feedback di con Aruba ta atendiendo cu e “plan van aanpak versterking grensveiligheid” y por bisa cu nan ta satisfecho cu e cooperacion y colaboracion cu tin entre tur e departamentonan.

Banda di esaki a toca especificamente un punto di e landspakket, cual ta entre otro e posicion huridico di tur e Arumillers. A base di esaki, a splica tambe con na un manera proactivo

Cuerpo Policial ta busca e colaboracion cu Mariniers Kazerne, di cual nan ta wak e fruto di esaki.

Importante pa menciona ta cu, ya caba tin dos concepto di ley riba mesa, un “landsverordening” como tambe un “landsbesluit” pa asina reglamenta e posicion huridico di Arumillers. Ademas, a duna un splicacion na e Minister di Hulanda, di con Aruba ta percura, pa den e diferente reorganisacionnan cu ta andando, entre otro esun di Cuerpo Policial, pa incorpora cierto posicionnan especificamente pa entre otro Arumillers, pa di e forma ey tambe por duna contenido real na e “outplacement” di nos Arumillers. Den cuadro di esaki, a splica tambe cu na luna di oktober binidero, ta bay tin un proyecto piloto pa loke ta trata e parti di Arumillers y con nan lo bay contribui na e cadena hudicial di Aruba.

Por ultimo, e Mandatario a indica cu e ta wak bek riba un reunion sumamente positivo y a papia tambe tocante e procedura pa asina ricibi asistencia militar y con nos por logra esaki na un forma mas cortico, teniendo na cuenta tur aspecto, principalmente aspectonan legal. A gradici Minister di Defensa Sra. Ollongren, pa e bishita y pa e palabracionnan cu a wordo haci.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Forma di skirbi origina den Hulandes, den pasado y awe

Den nos edicion di e siman aki nos ta bolbe atrobe na e obra excepcional di dr. Lenz, pa atende e tema di forma di skirbi Papiamento den e era ey, como un siglo pasa, cu special atencion pa uso di ortografia Hulandes.

Pa haci esey, nos ta copia, textualmente, un parti di e carta inicial cu e cocinero Natividad Sillie, naci na Corsou, a skirbi pa dr. Lenz a bordo di e barco Hulandes riba cual Lenz tabata biaha, rumbo pa Hulanda na aña 1921. Esaki riba peticion di Lenz pa e haya un idea di Papiamento manera un nativo ta maneha esaki. Importante señala cu Sillie tabata un persona cu no tabatin tanto educacion, pero si tabata papia, segun Lenz, tanto Ingles como Spaño na bon nivel.

Curacao, 2 di april di 1921.

Mie estimado Señor,
Despues die mi saludabo mi ta spera koe na drentada die es cortoe linea aki, (drenta) den bo man, lo é contrabo di oen perfecto salud, segun ta deceo di mi profundo i verdadera corazon. Mi ta spera koe lo bo dispensa toer falta di es carta akie koe mi ta dirigie na bo, pa motivoe koe mi doekacion no por a jega na altura di bo, pero sin envargo mi ta decea koe poeramentoe pa mi boloentar y cariño koe mi ta dirigie bo es carta aki, lo bo keda sastiefecho gradicido di mi.

Ricibi oen abrazo di bo afectisimo servidor

Loke ta remarcable ta cu e persona Sillie di Corsou ta maneha un ortografia ainda fuertemente influencia pa e Hulandes cu el a haya den e poco educacion cu, segun e mes, el a haya na su isla. Ta resalta e uso di e ‘oe’ Hulandes cu awendia tanto na Corsou y Bonaire, como tambe na Aruba, a keda sustitui pa e ‘u’ di e idiomanan Latin manera Spaño y Portugues. Tambe e uso di e ‘ie’ Hulandes cu despues di tempo a bira e ‘i’ usa den e idiomanan di origen Latin menciona.

Relacion cu Aruba

Tin dos forma con e uso di e ‘oe’ Hulandes a keda conserva na Aruba. Uno ta e poco palabranan di origen Hulandes cu a keda conserva, manera ‘stoel’ cu tin hende ta skirbi diferente: ‘stul’ pero esey no ta algo generalmente acepta. Tin mas palabra adopta di Hulandes manera, originalmente talvez, ‘koekie’ y ‘boekie’ pero ningun hende ta skirbi esey asina mas. Lista di palabra oficial di papiamento ta duna nos ‘cuki’ loke ta indica un adaptacion completo na e forma mas contemporaneo di skirbi. Sin embargo, den e mesun lista aki nos ta topa curiosamente cu e palabra ‘kroepoek’, skirbi asina tambe. Nos ta supone cu esey tin di haci cu e hecho cu e ta un palabra cu mas recientemente a drenta nos idioma y por lo tanto, si no skirbie manera e ta conoci na Hulandes, e no ta duna suficiente claridad.

E otro forma con e ‘oe’ Hulandes a keda conserva ta den nomber oficial di varios lugar riba nos mapa, manera Seroe Colorado, Seroe Biento, Seroe Patrishi. E posible splicacion di esaki ta cu registracion di nomber geografico den pasado tabata den man di funcionario publico cu tabata, sea Hulandes, sea yiu di tera cu a haya nan educacion na Hulandes. Por lo tanto e uso di e ‘oe’ den e nombrenan menciona. Awendia por observa cu mayoria di hende no ta sigui e nombrenan aki tal manera nan ta registra oficialmente, y ta skirbi ‘Sero Colorado’, Sero Patrishi, etc. Nos no tin problema cu esey. Pa bolbe na e carta di Sillie, algun observacion mas, por ehemplo e uso di ‘pero sin envargo’, algo no desconoci den nos realidad di awe, unda ainda tin hende cu ta usa e ‘pleonismo’ aki, es decir bisa o skirbi dos biaha e mesun cos. Corecto ta, sea ‘pero’ o ‘sin embargo’ o ‘sin embargo’. E eror aki anto tin un historia largo su tras. Tambe por observa cu e persona aki ta caba su carta cu un copia fiel di un termino Spaño: “bo afectisimo servidor”; muestra en berdad di su bon dominio di Spaño manera Lenz a señala. Tanto no a cambia den 100 aña; no ta esey nos ta haci ainda?

Cuminsando cu 4 florin, bo por gana e suma grandi aki

Afl. 120.000,-

Obtenibel na cualkier rebendado di Lotto.

sorteo ta awe nochi 7:45 pm

HUNGA AWO

Den cuadro di luna di conscientisacion di cancer di cuero: Dermatologo dr. Nuris Lampe ta enfatisa riba prevencion, proteccion y control

E incidencia di cancer di cuero de nos poblacion ta surpasando e indice di promedio na nivel global, asina dermatologo local, dokter Nuris Lampe a duna di conoce. Manera el a bin ta haci hopi biaha, e especialista di cuero ta probecha di luna di mei, cu ta luna di conscientisacion riba cancer di cuero, pa educa riba kico nos mester haci pa preveni di sufri di e malesa aki.

Ademas di su estudio y specialisacion den cancer di cuero, dokter Lampe tin mas di 25 aña di experiencia na Aruba. E ta considera cu informacion y prevencion por ta e clave pa contraresta e aumento den casonan di cancer di cuero na Aruba. Esey ta importante pasobra tin varios factor cu ta haci nos na Aruba tin mas chens di sufri daño.

E prome cu ta cada bes solo ta mas fuerte, sigui pa e echo cu Aruba su superficie ta plat y esey ta pone cu nos ta haya mas rayo UVB y UVA, mayoria di e actividadnan riba e isla ta pafo, nos tin mas tanto ora di solo pa dia y nos infraestructura no ta brinda mucho proteccion. UVB ta duna bo un riesgo di cancer mas lihe y e UVA ta duna bo tambe un riesgo di cancer di cuero, pero mas laat den edad; p'esey vergrijzing tambe ta hunga un rol.

Loke hopi biaha hende no sa ta cu efecto di solo riba cuero ta acumulativo. Si bo kima un dia y despues e ta pasa, e daño paden ta permanente y cada bes mas. Embehecamiento di cuero cu ta sosode cu tempo, e ta empeora door di exposicion na solo y ta aumenta e chens di cancer di cuero.

Dokter Lampe actualmente ta den proceso di digitalisa y analisa su base di dato di pasient pa pone nan den diferente categoria di diagnosis. Sinembargo e por adelanta cu

Aruba ta ariba di e promedio mundial cu ta 5%, cual ta un porcentahe cu ta inclui tur tipo di cancer di cuero y tur ta ocasiona door di solo.

Dokter ta splica cu te cu poco tempo pasa, tabatin un nocion general cu solo ta saludabel y ainda tin hende, primordialmente di edad halto. Te ora cu bin un cambio den esey, e informacion robes ta keda pasa di un generacion pa otro. Loke nos ta come y nos cultura tambe ta hunga un papel den e nivel di riesgo. Otro idea robes cu hende tin ta cu ora shelo ta nubla, solo no ta kima bo. Dokter Lampe ta bisa cu e rayonan ta pasa

mescos cu of sin nubia. Superficie mas cla, sea vloer of muraya no ta absorba e rayonan y ta bon mas lihe. Esey ta nifica cu, por ehempel, maske bo ta sinta bou un gazebo of palo na lama, e rayonan ta bon riba e santo blanco y ta kima bo tambe.

Otro aspecto, segun dokter Lampe ta cu keto bay ta mira malesa como un taboo. Por tin hende den famia cu tin cancer di cuero, pero ningun hende no sa pasobra e tin miedo of berguensa pa papia di dje. E secreto ey ta pone cu otronan no ta tuma e precaucion necesario. Mas leu cu genetica cu ta duna bo

un cierto tipo di cuero, famia ta comparti e mesun cuminda y e mesun custumber. Esey mester cambia si kier haya un resultado diferente.

E cancer di cuero mas prevalente ta e Basal Cell Carcinoma pasobra e por aparece na diferente parti di curpa, por ehempel cada bes na otro luga di e brasa. Estudionan reciente ta muestra cu e di dos ta e Squamous Cell Carcinoma. Si bo no detect'e, kita of trat'e na tempo, e ta pasa a bo sanger y bira letal, segun dokter Lampe.

Tin tres manera di preveni cancer di cuero: 1. Evita solo, 2. Uza proteccion y 3. Con-

trola anual. Deteccion na tempo ta primordial y por nifica e cura, te hasta di melanoma, cual ta e cancer di cuero di mas agresivo. Dermatologo ta entrena pa detecta un melanoma. Tin diferente caso na Aruba di persona cu tin te hasta 25 aña como sobreviviente di cancer di cuero pasobra nan a detect'e y trat'e trempan y ta keda controla.

Bo mester corda riba e ABCDE di cancer di cuero cu ta para pa: A=Asimetria, B=Borders (rand), C=Color, D=Diameter y E=Evolucion. "Si bo tin algo cu ta crece, cu ta cuminsa sangra of no ta cura, bo tin cu bay dokter inmediatamente," asina dokter a bisa.

Awendia casi tur producto ta bin cu proteccion mas ariba di 30 SPF. E ta suficiente si bo ta un hende di cuero scur y si bo ta bolbe aplica. Un hende color cla mester un proteccion mas halto. Fuera di esey, protector solar ta traha pa blokia rayonan UVB. Tambe e productonan ta bin awo cu e cantidad di minuut cu nan ta activo y cu ta waterproof. Mayoria ta entre 60 y 80 minuut. E ora bo sa ki ora pa bolbe aplica. Tin aplicacion conoci como UV meters riba nos telefon cu por bisa e persona, segun su tipo di cuero, cua proteccion e mester y pa cuanto minuut e lo ta efectivo.

E ta depende tambe di ki actividad bo ta haci durante dia. Un persona cu ta sinta na oficina, tin mester di menos proteccion compara cu un chauffeur, por ehempel. Pa nan ta conseha pa bisti manga of rashguard special cu ta proteha nan brasa. P'esey cancer ta mas prominente na cara y man pasobra ta e partinan di curpa cu no por tapa. Por ultimo, dokter Lampe a bisa cu tratamento anti-embehecamiento ta yuda den combatiendo di e efectonan di solo riba nos cuero.

Corso:

Acuerdo di cooperacion entre Minister Hato y UNICEF Nederland

(CuraçaoChronicle) - Minister di Husticia Shalten Hato a haci un bishita laboral dia 17 di mei na UNICEF Nederland y a declara cu no mas tardar cu juni nan lo formalisa un acuerdo di cooperacion pa establece ProtehaMi como operacional.

ProtehaMi lo bira e unico centro designa pa gobierno unda tur hoben y adulto ademá di profesionalnan manera docentenan, dokternan, polis y demas por yama den caso di violencia domestico of abuso di mucha. ProtehaMi su tarea ta di provee conseho profesional riba

con pa actua den casonan specifico y registra data pa gobierno na su turno determina e extento di e problema cu a keda reporta. Adicionalmente, nan lo investiga casonan specifico pa identifica e miho pasonan cu mester tuma pa resolve e situacion.

UNICEF Nederland ta e entidad cu ta asisti Ministerio di Husticia den materialisa e punto central di reporta caso di violencia domestico y violencia contra mucha. Den e contexto aki, Minister Hato a expresa su gratitud na UNICEF Nederland pa motibo cu nan a provee cursonan di training intenso na tur empleado cu lo traha na ProtehaMi y e directornan involucra. E cursonan aki a keda conduci na Hulanda y tin e meta di trata e casonan aki di manera profesional y efec-

tivo. E oficialnan ken a participa den e cursonan na Hulanda basa riba UNICEF su invitacion tabatin e oportunidad di observa tur aspecto di e trabao ehecuta pa Veilig Thuis, e organisacion na Hulanda cu ta provee conseho y ta e punto central pa reporta abuso domestico of maltrato di

mucha.

Despues di e bishita na UNICEF Nederland, Minister Hato a bishita Veilig Thuis na Haaglanden pa obtene un splicacion di con e punto central di reporta casonan di violencia domestico ta traha na Hulanda.

Hulanda:

Aumento den incidente peligroso na crèche posiblemente causa pa escasez di empleado

(CuraçaoChronicle) - E cantidad di incidente peligroso cu ta tumando luga na crèchenan a aumenta considerablemente den e ultimo aña segun figuranan di e departamento di keho Klachtenloket Kinderopvang. Segun expertonan, e aumento ta pa causa di e escasez di empleado severo y gran cantidad di empleado AO AD a reporta.

Varios gruponan di crèche ta completamente yen cu demasiado tiki persona disponible pa cuida e muchanan. E resultado ta un presion extremo riba e empleadonan permanent, causando cu varios ta bira malo of falta trabao. "Muchanan cada biah ta mira caranan cu ta keda cambia na luga di e mesun docente cu ta conoce nan completamente," Ruben Fukkink, docente na un crèche a conta e corant. "Esaki ta aumenta e riesgo di incidente."

Empleadonan di crèche ta confirma e problemanan. Den un encuesta ehecuta pa Kinderopvang Totaal entre 700 empleado e siman aki, mas di mita a bisa cu e cantidad di incidente ta aumentando. Nan a nombra incidente manera por ehempel, lubida di duna cuminda of

medicamento, muchanan cu ta cay for di nan cama of for di e W.C, sopi cayente ta cay riba mucha of un mucha cu ta ser manda cas cu e welonan incorrecto.

Klachtenloket Kinderopvang a ricibi 78 reportahe di situacionnan cu no ta safe na organisacionnan di cuida di mucha entre januari y april. Esaki ta hopi mas halto cu e 3 kwartal anterior ora cu a ricibi 51, 41 y 24 keho respectivamente. "Durante e ultimo 4 kwartal, tin un aumento significativo den e cantidad di reportahe," Syb-right van Atten di e departa-

mento di keho a splica. "Bo por pensa riba muchanan cu a core bay, muchanan cu a cay un caminda of demasiado tiki supervision por ehempel pa causa di falta di empleado."

Den un di e casonan, AD a mira cu un baby a fayece den un "incidente medico" na De Toverburcht na Arnhem. Den april, otro mucha a hoga den Kraaltje na Huizen. Luna pasa, un helicopter di trauma mester a transporta un baby na UMC Groningen despues cu esaki a hera hoga na e crèche. Tambe un mucha di 3 aña a core bay for di un

crèche na Weert. BOink e organisacion di interes di mayornan den crèche no ta sorprende. Segun e organisacion nan tin hopi tempo ta adverti tocante e peligrosnan aki y ta comenta cu esaki ta solamente e comienso. BOink ta bisa cu e problema ta causa pa escasez di empleado y demasiado stagiaire ta traha den crèche. Pa causa di e falta di empleado, e gobierno a ahusta e reglanan den januari di aña 2022 unda cu a permiti mita di e empleadonan ta persona cu ta den training of stagiaire. Segun e president di e organisa-

cion e tipo di medidanan aki ta aumenta e riesgo di situacionnan cu no ta safe y nunca mester a introduci esakinan.

Apesar di e aumento den incidente, crèche na Hulanda te ainda ta hopi safe segun Fukkink a enfatisa. Hulanda tin casi 17,000 organisacion di cuida di mucha cu ta cuida 635,000 mucha. Fukkink ta boga pa investiga cautelosamente y profundamente tur incidente pa preveni incidentenan similar den futuro. El a bisa cu ta algo bon cu gobierno a pospone haci cuida di mucha gratis.

Mayoria di compania cu no a paga prestamo di Covid ta enfrenta bancarota

(NLTimes)—Aproximadamente 70 pa 80% di mas cu 60.000 compania cu no a cuminsa paga nan prestamo di coronavirus ta enfrenta bancarota. Hopi compania cu a cuminsa paga nan impuesto posponi tambe ta cayendo atras den e pagonan ey, segun Michiel Hordijk, director di e Instituto pa Empresa Chikito y Mediano (IMK) a conta De Telegraaf.

Na fin di april, empresanan Hulandes ainda tabata debe e Autoridad di Impuesto 16.5 biyon euro den debe di coro-

navirus. Hordijk tin e expectativa cu al menos 1.5 biyon euro no ta bay ser paga back: “Esaki ta probablemente bayendo mas den direccion di 3 pa 5 biyon euro cu gobierno mes lo mester paga,” el a conta e corant.

IMK ta yuda compania dicidi di nan kier continua of si nan ta haya ta miho pa stop. “Hopi di e entrepreneurnan ta sufriendo mentalmente. Mayoria biaha nan ta haya alivio ora nos bisa cu nan compania no ta bay sobrevivir.” IMK sa traha riba peticion di e Autoridad di Impuesto of muni-

cipionan. E instituto tambe ta yuda empresanan cayendo cu e restructuracion di acuerdo y pa pensa cua debe mester paga back ainda. “Nos ta considera tur cos cu ta mas cu

nada.”

Companianan den dificultad ta haci areglonan asina cu e Autoridad di Impuesto pa nan debe di coronavirus

tambe, pero e deadline ta den juni, segun Secretaria Marnix van Rij a conta parlamento e siman aki. Hordijk ta urgi pa compania haci e areglo: “E debe no ta bay sparce, pero e chens pa un areglo si.”

Struggling companies can make such arrangements with the Tax Authority for their coronavirus debt too, but the deadline is mid-June, state Secretary Marnix van Rij told parliament this week. Hordijk urged companies to do so. “The debt will not disappear, but the chance of a settlement will.”

Mayoria residente Hulandes ta haci compras cuidadosamente pa via di e aumenta den prijs den supermercado

(NLTimes)—Mayoria di persona cu ta biba na Hulanda a ahusta nan patronchi di compras den e ultimo lunanan pa via di e aumento den prijs den supermercadonan. Un encuesta conduci pa ANP y Kieskompas a mostra cu casi 70% di hende ta mas cuidadoso cu nan maleta ora nan haci compras, mientras cu casi tres den dies persona a bisa cu nan no a cambia nan patronchi di compras mucho.

Aunke inflacion a baha un tiki den e ultimo lunanan, prijsnan den supermercado ainda ta basta halto compara cu aña pasa. Den April,

costo di bida tabata 5.2% mas caro cu un aña prome, pero hende tabata paga casi 16% mas pa e mesun compras, segun Statistics Neth-

erlands.

Alrededor di 75% di esnan cu a bisa nan a cambia nan custumber di compras a bisa cu tin mas chens nan ta haci compras ora productonan ta na benta. Casi 59% a cuminsa compra marca di supermercado en bes di marcanan di afo, y 58% ta kies pa laga productonan di luho. Ademá, 49% ta compara prijs di diferente supermercado ora nan haci compras.

E investigacion tambe a

mostra cu hobennan a cuminsa haci compras den diferente manera compara cu personanan mas bieu: mas cu 70% di adulto te cu y incluyendo 35 aña a bisa cu nan a cambia nan patronchi di compras. Esaki tabata casi seis den dies persona pa esnan mas cu 65 aña.

A conduci e encuesta aki entre 16 di april y 3 di mei. Un grupo di mas 12.000 hende bibando na Hulanda a tuma parti di esaki.

Prome ciudadano Hulanda agrega riba lista di sancion contra Rusia di Merca

(NLTimes)—Pa prome biaha desde cu Rusia a invadi Ucrania, un ciudadano Hulandes a logra yega riba e lista di sancion di Merca. Edwin Onno van Ingen (58), a ser agrega riba e lista estableci na 2021 pa Merca, cual ta pone pause riba e posesion di cualkier hende cu ta provee sosten pa militar Ruso of e economia di e pais Europeo.

Tambe e sancion ta castiga esnan cu ta participa den varios acto di corrupcion den nomber di Rusia, manera envolvimento den e eleccionnan di un aliado di Merca, crimen cyber, corrupcion transnacional, strobando estabilidad politico of pa participacion den un asesinato di un Mericano of un aliado di Merca.

E Departamento di Tesorera Mericano a bisa den un co-

municado cu van Ingen “ta un agente basa den Europa pa laboratorionan Ruso cu ta enfoca riba e diseño y desaroyo di armanan nuclear, tambe como investigacion den tecnologia di arma convencional avansa. E servicio di inteligencia di Rusia a encarga van Ingen varios biaha pa solicita oferta y obtene tecnologia manera ekipahe avansa di medida, científico y di fabrica. Despues van Ingen ta acerca fabricantenan y bendedonan, y den hopi caso, ta yuda sconde e usuario di berdad di e ekipahe cu ta bendi y ta yuda organisa e envio di e ekipahe pa Rusia.”

E update a ser descubri pa un publicacion Hulandes yama ‘Follow the Money.’ Van Ingen a conta e publicacion cu ta tabata sorprendi ora a inform’e di e sancion: “Loke bo ta conta mi ta algo nobo pa

mi.” Un evaluacion di record manteni pa e Sancionnan Habri a mostra cu van Ingen ta e prome ciudadano Hulandes pa ta den lista di sancion. El a conta Follow the Money cu su tata a haci negoshi na Rusia pa hopi aña. Despues cu el a muri, el a tuma su trabou, pero a para cu suministro pa Rusia despues cu e guerra a cuminsa eynan.

Van Ingen tampoco ta purba di scapa restriccion por medio di manda ekipahe pa paisnan den bisindario, manera

China of Turkia, el a bisa. E ta mancha varios empresa Hulanda, incluyendo un bendedo di material pa negoshi, y ta provee administracion di compania pa negoshinan chikito. Follow the Money a bisa cu tambe e ta doño di e agencia di mediacion Ronin Management B.V., pa cual a sancion’e. E compania tin un balans ekivalente na 10 milyon euro.

“Mi nunca a haci algo cu e Ministerio di Asunto Economico no sa di dje,” el a

conta e publicacion. “Ningun hende di Merca of Den Haag a acerca mi tocante esaki,” el a agrega. “Mi ta ricibiendo atencion negativo awo, esaki ta kico Merca ta haciendo, pero mi no a haci nada malo.”

Su otro compania tambe a haya sancion, específicamente Pro Rata Solutions B.V. y Delta Technical and Scientific Instruments B.V. Manera van Ingen, esaki a haya sancion bou di Orden Ejecutivo 14024. E nombrenan aki tabata entre esnan agrega na e lista, cual ta manteni streng pa e Oficina di Control di Posesion Stranhero, pa via di e envolvimento di van Ingen. Ni e of su companianan por haci negoshi cu un entidad Mericano, segun e Departamento di Tesorero a bisa.

“Mi a haya chens di pensa di e consecuencianan ainda,” van Ingen a expresa.

Argentina:

Peronismo ta busca candidato presidencial despues cu Cristina Fernandez a confirma cu no ta bay ta candidato

(EFE) - Peronismo cu ta goberna Argentina for di 2019, mester ordena su strategia electoral despues cu e vice-presidente, Cristina Fernandez, a confirma cu no ta bay ta candidato den eleccion presidencial di 22 di october proximo, memey di un mal contento social grandi pa e crisis economico.

E decision di e tambe ex-mandatario (2007-2015) ta laga su siguidonan desampara. Nan tabata insisti na dje pa acepta e postulacion pa un di

tres mandato. Y pa coalicion oficialista sin e confirmacion di ni un candidato presidencial ainda, faltando poco si-

man pa e limite di presenta e pre-candidatonan. Cristina Fernandez a anuncia cu no ta bay ta candidato pa

presidente a traves di un carta largo, na unda a critica oposicion, Husticia y acuerdo di Argentina cu Fondo Monetario Internacional (FMI). Su mesun siguidonan ta reconoce cu Cristina Fernandez ta e candidato di e peronismo cu mas voto ta reuni. Pero e actonan di e vice-presidente ta refleha e dificultad di gana eleccion. E ta e figura, cu segun e peronismo, por logra e voto di e nucleo duro 'Kirchnerismo'—entre un 25 pa 30% di votadonan—pero encuestanan ta muestra un 'rechazo

halto' cu ta tanta den e resto di e votadonan cu por impedi cu e lo gana eleccion. Economia Argentino ta atraves desekilibrian macroeconomico grave, cu un inflacion cu tabata yega na 108.8% anual na april ultimo y un pobreza di 39.9% na final di 2022. Ta condiciona fuertemente pa scarsedad di divisa, e ciere di mercadonan di debe internacional y deficit fiscal y ademas nan ta premira un caida di 3% di PIB e aña aki.

Colombia:

A haya señalnan nobo di e muchanan cu ta perdi den selva Amazonico

(NTN24) - Forsanan Militar di Colombia a anuncia ayera cu nan ta avansa cu e labornan di buskeda di e cuatro mucha cu a desaparece durante un accidente aereo entre e departamentonan di Guaviare y Caqueta.

Di acuerdo cu e ultimo reportnan, ta mas di 100 soldaat cu ta den e mision humanitario aki denomina "Operacion Esperanza." Ademas a sigura "cu a haya fingerprint cerca un riu cu por ta di e menornan desaparecido" den e selva Colombiano. E muchanan indigena a desaparece dia 1 di mei ora e aereo-

nave den cual nan tabata biha a cay na e zona di Amazonia, lagando atras tres victima

fatal, incluyendo e piloto y e mama di e muchanan. Apoya cu speakernan cu ta

pone un grabacion di e wela di e menornan, Forsanan Special ta desplega den un espacio no mayor na 3 kilometer y nan ta dirigi na Serrania di Chiribiquete, luga na unda ta pensa cu e muchanan por ta canando. Pa loke ta trata e restonan mortal di e tres adulto, Aeronautico Civil a indica cu a rescata nan diahuebs ultimo 18 di mei. Diaranson ultimo, presidente Gustavo Petro a anuncia riba Twitter cu a rescata e cuatro ruman cu bida, pero despues a elimina e mensahe a rectifica cu e version ey tabata informacion falso, "mi ta lamenta loke a pasa."

Petro a basa su declaracion di Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF) encarga di salvaguardia e derechonan di muchanan na Colombia, ken den un comunicado a sigura cu "informacion cu ta bin di teritorio ta sigura contacto cu e muchanan, nan ta na bida y cu bon estado di salud." Lo cual despues a resulta di no ta berdad. Dos dia pasa funcionarionan a informa cu danki na Ulises, un cacho di Forsa Special, nan a logra di haya un refugio improvisa y elementonan cu ta duna señalnan di e muchanan desaparecido despues di e accidente aereo.

Ecuador:

Corte Constitucional ta rechasa demanda contra disolucion di Asamblea Nacional

(NTN24) - Diahuebs ultimo Corte Constitucional di Ecuador a rechasa unanimamente varios demanda cu a presenta contra e decision cu presidente Guillermo Lasso a tuma diaranson ultimo di disolve Congreso mediante un figura conoci como 'Muerte Cruzada.'

Tribunal maximo Ecuatoriano a emiti seis fayonan cu ta resolve "rechasa e demanda di inconstitucionalidad," asina como "e pedidonan pa Corte adopta medidanan cautelares cu fin di suspender provisionalmente e efectonan di e decreto." Cu esey, ta keda firme e de-

cision di Lasso cu ta habri e porta na e celebracion anticipa di eleccionnan tanto legislativo como presidencial. Corte a agrega cu "no tin ni un competencia pa pronuncia riba e verificacion y motibo di e causa di e crisis politico grave y conmocion interno," y cu "tampoco un otro autoridad hudicial na e pais tin'e." E mandatario, ken a asumi e funcion na mei 2021, a traves di su cuenta di Twitter a celebra "e tribunal aki ta ratifica mi decision en base di Constitucion di Republica," el a skirbi. Tribunal a pronuncia despues cu Virgilio Saquicela, ex-presidente di Congreso y otro ex-parlamentarionan, a

presenta varios demanda di inconstitucionalidad contra e decision di Lasso di disolve Asamblea Nacional. Saquicela a adverti cu lo a

respetar cualkier decision di Corte, cu for di awor ta esun encarga di duna luz berde of di rechasa e decretonan ley den materia economico cu

Ehecutivo ta bay emiti tanten lo haci eleccionnan. Diaranson ultimo 17 di mei presidente di Ecuador Guillermo Lasso a decreta den oranan di mainta e disolucion di Asamblea Nacional di su pais memey di un huicio politico cu e tabata enfrenta. E mandatario a argumenta cu "no ta posibel avansa cu un Asamblea cu tin como proyecto politico destabilizacion di Gobierno y di Estado." Muerte Cruzada ta permiti na hefe di Estado forsa eleccionnan tanto pa su mesun funcion como pa forma un organo legislativo nobo.

Cuba:

Tres banco Ruso interesa den habri sucursal na Cuba

(CiberCuba) - Tres banco Ruso ta interesa den habri sucursal na Cuba, segun e hefe di e Comité Empresarial Cubano-Ruso, Boris Titov, a indica na e forum bilateral cu e gobierno di ambos pais ta realisa na La Habana, segun medio local di Rusia.

E entidadnan financiero, sin detaya cual, ya a presenta nan solicitud na e Banco Central di Cuba, Titov a bisa den e reportahe di diahuebs ultimo di e plataforma Ruso Absatz.

E directiva a sigura, ademas, cu e ta premira tambe e creacion di banconan conhuntito Ruso-Cubano pa financia e empresanan chikito y mediano cu ta opera na e isla.

E vice presidente di e Comité di e Duma Estatal pa e Mercado Financiero, Oleg Savchenko, a declara na e medio en cuestion cu Cuba ta e prome experiencia, ya cu e banconan Ruso tin plan di crea

un red amplio di sucursal na otro paisnan amigo di Rusia pa contraresta e sancionnan.

“Hopi pais ta mira Cuba y ta orienta na dje. Argentina, Brasil, Paraguay, Bolivia, Uruguay, Venezuela y otronan ta potencialmente interesa den nos. E Estadonan aki ta busca vinculo cu Rusia, mirando cu nos ta e lidernan mundial den alimento, incluyendo exportacion di cereal.

El a comenta tambe cu “pa e momentonan aki e desaroyo di e lasonan economico entre paisnan ta obstaculisa pa e finanzas; e sancionnan imponi riba nos sector bancario. Si e sistema aki ta mehora, nos organisacionnan financiero lo drenta den e mercadonan aki y e Banco di Rusia lo apoya nan den esaki, e ora nos ta bay wak un resultado fundamentalmente diferente di desaroyo.”

A keda conoci ademas, cu e fondo bilateral entre ambos

pais, Cuba a ofrece na empresanan Ruso e derecho na haci uso di e tera di e isla pa un plaso di 30 aña, despues cu e siman aki e Prome Minister di Cuba, Manuel Marrero Cruz, a reconoce cu e gobierno ta incapaz di satisfice e demanda di alimento di su ciudadanonan.

“Nan ta dunando nos un trato preferencial,” Titov a admiti

den su discurso na e Hotel Nacional, den cual el a agrega cu “e caminda ta cla,” pues ta trata di un privilegio cu no facil pa ser concedi na empresanan stranhero na Cuba.

Titov a presumi durante su intervencion, segun e agencia Reuters, cu e autoridadnan Caribeense a habri di manera decisivo e portanan pa un aumento rapido di e inversion-

nan Ruso na Cuba, door di cual nan ta conta cu beneficiacion importante pa ofrece.

E XI Reunion di e Comité Empresarial entre Cuba y Rusia ta un encuentro destina na explora oportunidadnan di inversion Ruso den sectornan manera agricola y di alimentacion, tecnologia of comercio minorista na Cuba.

Venezuela:

CPI a ricibi alegacion di nuebe mil victima di Nicolas Maduro

(ElNacional) - Cerca di nuebe mil persona y algun entidad huridico a presenta alegacion y otro documentacion dilanti e Corte Penal Internacional (CPI) manera victima di e gobierno di Nicolas Maduro, asina e abogado Juan Carlos Guiterrez, cu ta representa 562 di nan, a informa diabierna.

Den un conferencia di prensa na Madrid, a referi na e investigacion cu e fiscalia di CPI a ordena ariba e denuncianan, algun di organisacionnan internacional, cu ta acusa e responsabelnan di e regimen di crimennan di lesa humanidad, y na cual e autoridadnan Venezolano ta opene.

E Estado Venezolano, segun e abogado, a actua di manera malicioso pa retrasa e desaroyo di e procedemento cu peticionnan improcedente for di e punto di bista legal y cu e argumento cu ta e husticia di e pais ta esun pertinente pa investiga e casonan di denuncia.

Sinembargo, e fiscalia ta kere cu e ta competente, segun e Venezolano Guiterrez, cu a argumenta cu tanto eCodigo Penal manera e sistema hudi-

cial Venezuela tin falta di cualkier seguridad y credibilidad pa proteha e victimanan, si no contrario na esaki.

E gobierno a pidi pa suspende e investigacion, di manera cu e huesnan di e Sala di Cuestionnan Preliminar mester

dicidi e posibilidad cu e investigacion aki ta continua.

Riba peticion di huesnan, el a splica, a convoca un consulta na tur esnan cu ta considera nan mes victima pa manifesta esaki na e CPI. Den total a presenta 1.875 formulario cu

ta identifica 8.900 persona, incluyendo 630 famia.

“Full e carga aki argumentativo y carga di prueba ta den man di e huesnan di CPI. E huesnan di CPI mester tuma un determinacion,” e abogado a comenta.

Of e Fiscalia ta ordena pa e investigacion continua of e Sala di Cuestionnan Preliminar ta dicidi cu e ta oprimi e principio di complementariedad positivo y ta duna un oportunidad na e sistema di husticia Venezolano pa e cumpli cu su deber, algo cu Guiterrez a cuestiona absolutamente.

Hunto cune, e opositor Leopoldo Lopez, exilia na Spaña, a sigura cu centenares di e victimanan aki ta na e pais y ta hopi relevante pa nan scucha e bosnan ey pasobra hopi biaha ta pensa cu ya na Venezuela e situacion a drecha.

Nan tabata casonan di persecucion di presonan politico, di tortura y di asesinato di parti di e dictadura di Nicolas Maduro.

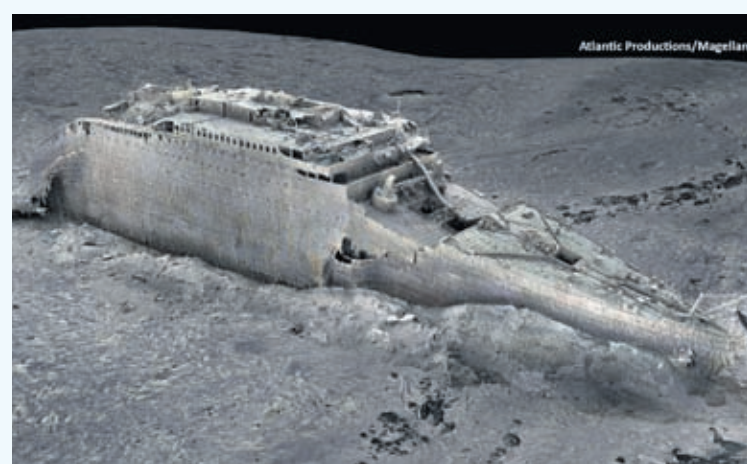
“P’esey, e husticia ey bo no por hay’e na Venezuela pasobra ta imposibel cu tin ningun tipo di proceso cu no ta wordo manipula politicamente, tanto e Fiscalia como e tribunalnan, riba tur nivel. Y tur e estructura hudicial ta coordina pa e dictadura y por supuesto, tur e organonan represivo,” el a enfatisa.

Prome scan completo 3D di Titanic ta duna un imagen completo

(AP) - Investigadornan di lama profundo a completa e prome scan digital di Titanic, mustrando henter e restonan di Titanic den detaye y claridad, e companianan tras di un documentario nobo a splica diahuebs.

Usando dos ekipo, un ekipo di investigadornan a pasa 6 siman ultimo zomer na North Atlantic creando un mapa di henter e restonan di e barco y e veld alrededor, unda tabatin pertenencia di e pasaheronan manera sapato y holoshi plama rond.

Richard Parkinson, e fundador y hefe ehecutivo di e agencia di exploracion maritimo profundo Magellan, a calcula cu e data resultando den 715,000 imagen ta 10 biaha mas grandi cu cualkier modelo 3D di bao lama cu a

yega di traha anteriormente. “E ta un copia unico digital, y un ‘twin’ di Titanic den tur su detayenan,” anthony Geffen, e hefe di documentario na Atlantic Productions a comenta.

Titanic tabata den su prome biahe for di Southampton

England direccion pa New York City ora cu el a dal contra un ijs na Newfoundland dia 15 di april 1912. E crucero luhuso a hundi dentro di oranan, causando e fayecimento di mas o menos 1,500 persona. E restonan, descubri den año 1985 ta mas o menos 3,800 meter bao awa y mas o

menos 700 kilometer leu for di e costa di Canda.

Geffen a comenta cu imagenan anterior di Titanic tabata limita pa nivelnan abao di lus y solamente tabata permiti e persona mira un parti di e resto alabes. El a bisac u e modelo nobo 3D ta captura henter e restonan y ambos parti di e crucero, cual a separa na momento cu el a hundi, den detaye cla incluyendo e number di serie riba e propeller.

Investigadornan a pasa 7 luna ta procesa e gran cantidad di

data cu nan a reuni y un documentario tocante e proyecto lo lansa proximo año. Geffen tambe a splica cu e ta spera cu tecnologia nobo lo yuda e investigadornan por yega na e detayenan di con Titanic a hundi y permiti hende interactua cu historia di un manera nobo.

“Tur loke nos a asumi tocante con el a hundi y demas detayenan tocante Titanic ta bini for di speculacion, pa motibo cu no tin ningun modelo cu bo por reconstrui ni tampoco calcula e distancianan exacto,” el a splica. “Mi ta emocionado pa motibo cu e calidad di e scan aki lo permiti hende den futuro por mira Titanic nan mes y mira unda e brug tabata y tur demas cosnan.”

Park Stephenson, e experto lider den Titanic cu tabata involucra den e proyecto a yama e model aki un “logro inmenso,” agregando cu e “ta mirando detayenan cu ningun di nos a yega di wak antes y e ta permiti mi por construi un bista di tur loke nos a siña te cu awe y mira e restonan den un bista nobo. Nos tin data real cu ingenieronan por usa pa examina e mecanica real di con e barco a kibra den dos, con el a hundi y asina yega hopi mas cerca di e storia berdadero di e desaster cu a pasa cu Titanic.”

Minister Maduro presente na e presentacion di Kennis Instituut Erfgoedcentrum Nederland (KIEN) na Museo Arqueologico Arubano

Diasabra 13 di mei ultimo, Minister Maduro tabata presente na e presentacion di e centro experticio di Hulanda riba patrimonio cultural intangibel (KIEN) cu a tuma luga na Museo Arqueologico Arubano (MANA).

E centro Hulandes tabata di bishita na Aruba pa cera conoci mas di cerca cu e cultura y herencia cultural di Aruba y alabes duna un presentacion na diferente miembronan cu ta traha den sector cultural na Aruba especialmente den mundo di museo of coleccion cu tin di haber cu patrimonio cultural intangibel/herencia imaterial (PCI). Ministerio di Cultura, Departamento di Cultura, Archivo Nacional Aruba, MANA, Biblioteca Nacional Aruba, UNOCA,

UNESCO Aruba, sra. Dientje Hassel y Stichting Rancho tabata presente pa e ocasion.

Durante e encuentro, e participantenan a ricibi un presentacion di UNESCO Aruba pa duna un bista riba un inventarisacion haci recientemente pa cu instancianan na nos isla cu tin coleccionnan cu ta pertenece na PCI. Tambe a subraya e importancia di conservacion y preservacion

di nos herencia cultural inmaterial pa nos comunidad y e generacion cu ta sigui nos. Den e presentacion di KIEN, e representantenan Sra. Saskia van Oostveen y Sra. Kelly Warnaar a splica cu patrimonio cultural intangibel ta mas cu e manifestacion cultural manera un coleccion di obhetonan den un museo of archivo. E importancia y bator di herencia cultural inmaterial ta e proceso dinamico su tras manera e rikesa di

conocemento y habilidadnan cu ta wordo traspasa di generacion pa generacion. Como ehempel a wordo menciona e contamento di storia. KIEN a splica con e storia riba su mes, no ta herencia intangibel, pero e practica y tecnicanan con pa conta e storia si ta wordo considera como patrimonio. E centro experticio di Hulanda a subraya e importancia di instancianan manera un museo, individuo, fun-

dacionnan of otro organisacionnan cu ta traha incansabel pa establece y mantene coleccionnan. Nan ta contribui na conserva y salvaguardia nos patrimonio cultural intangibel pa futuro generacionnan. Minister Maduro ta gradici KIEN pa e presentacion y tambe ta enfatisa cu nos herencia inmaterial intangibel ta forma un parti importante di e alma di un pueblo. Nos tin cu salvaguardia nos tesoro cultural.

Prome Minister ta reconoce The Chaz Model and Talent School cu a destaca internacionalmente

Diamars atardi, pa medio di un invitacion di Prome Minister Evelyn Wever-Croes, e 5 modelonan cu ultimo tempo a bay afor y representa Aruba dignamente, a bishita Bestuurskantoor pa un encuentro hopi ameno cu Prome Minister. Prome Minister a tuma e oportunidad di combersa cu cada un di e representantenan riba nan experiencia den e ramo di modelahe y nan representacion den exterior.

Presente tabata Tanique Chan, cu na 2022 a representa Aruba na Republica Dominicana logrando e titulo maximo di Miss Tropical. Di aki, Tanique a representa Aruba na New York Fashion Week, Los Angeles Fashion Week y lo ta participando e aña aki na September den e London Fashion Week. Mester remarca cu Tanique ta e prome

mucha special di Aruba cu a modela riba pasarela di Fashion Week, na New York y Los Angeles.

Tambe tabata presente e modelonan cu recien a representa Aruba na Orlando Fashion kids. E modelonan aki a sa di luci pañanan diseña pa costureranan local y pañanan di e diseñadornan internacional cu tabata presente na e fashion show. Aki, Aruba a demostra cu nos isla ta chikito compara cu otro paisnan presente, pero ta conta cu modelonan di gran potencial pa logra cosnan grandi den futuro. Entre e participantenan tabata, Ciara Winterdaal cu a bay cu e titulo di Baby Top Model, Caithlyne Kock cu a bay cu e titulo Pre-teen Top Model, Javinah Besselink cu a bay cu e di dos lugar di Teen Top Model y Stacey De Veer cu a bay cu e titulo di Super Top Model.

Prome Minister a expresa di ta sumamente orguyoso di cada un di nan pa a representa nan isla dignamente poniendo Aruba su nomber un biaha mas riba tarima internacional. Tambe, Prome Minister a gradici e directora di The Chaz Model and Talent School Sra. Chastity Kock-Hodge pa su dedicacion, pasenshi y amor pa guia e muchanan den logranan soño di bira modelonan internacional. Aruba a haci un papel sumamente bunita, bayendo cu casi tur e premionan otorga.

Chastity (Chas), manera tur hende conoce, no ta un desconoci den e mundo di modelahe. Mirando cu modelahe semper tabata su pasion, el a dicidi na un edad relativamente hoben, di cuminsa duna les na nos muchanan. Mirando e interes grandi di parti di mayornan, Chastity a dicidi di expande un poco, introduciendo asina tambe, les di baile, sigui pa preparacion di reina pa Carnaval. Durante añanan largo, Chastity a traha cu pasion y a dedica na entretene nos comunidad cu shownan espectacular. Mirando su amor pa mucha y e necesidad di yuda nos muchanan special, el a habri su portanan pa asina inclui muchanan special den su grupo di baile y modelahe.

Awendia, The Chaz Modeling & Talent School ta un scol renombra, cu no solamente ta ofrece shownan local sino tambe ta manda su muchanan participa den diferente concurso y modelahe internacional, di cual ultimo añanan a logra varios titulo. E aña aki, The Chaz Modeling & Talent School ta celebrando 25 aña di existencia, y lo celebra esaki cu un show magestral na luna di November.

Prome Minister, den nomber di Gobierno di Aruba a otorga Sra. Chastity Kock-Hodge cu un reconocimiento di Excelencia pa su 25 aña di dedi-

cacion, profesionalismo y dinamismo den e mundo di modelahe, canto y baile riba tereno nacional y internacional.

“Mi ta hopi orguyoso di boso. Masha pabien na cada un di boso pa representa nos pais cu tanto orguyo, y spera di wak hopi mas di bosonan den future. Tambe masha danki Chastity pa guia nos muchanan den e area di modelahe, canto y baile. Mi ta orguyoso dibo y henter bo team cu ta haci esaki posibel. Masha danki,” Prome Minister a expresa.

ANUNCIO

SETAR ta informa cu pa motibo di trabounan ariba nos red subterraneo na altura di Sero Patrishi 43 te cu Sero Patrishi 41-A, e caminda lo wordo cera parcialmente pa trafico direccion di Paradera pa rotonde na Sero Patrishi. Lo tin borchì pa indica desviacion. Esaki en conexion cu seguridad di e trahadornan y automobilistanan.

• **Diadomingo 21 di mei 2023 di 7.00 am pa 1.00 pm.**

Nos disculpa pa cualquier inconveniencia.

Opinion ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na lectoran individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organizacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.

OPINION

Robert Arends:

Aruba cu “Lista Combo 2024”?

E desaroyo politico na Aruba caminda Parlamentarionan individual ta posiciona nan mes den Parlamento como Parlamentario independiente, ta un desaroyo cu merece atencion di e votadornan.

Pakico?

Pasobra e Parlamentarionan ey ta duna e señal hopi cla cu den un partido politico nan no ta haya suficiente espacio pa funciona segun nan creencia politico ni por desaroya nan mes y crece pa realiza nan plannan pa pueblo.

E estructura (organizacion/ doñonan/poder) di partidonan politico ta limita cu alquier candidato di ta completamente liber pa expresa/ funciona segun su creencia personal.

E situacion ta: o “bo ta tene bo na e maneho di doño,” o “bo por sali”.

Pensamento y actuacion cu tendencia dictatorial ta domina e partidonan politico (bieu so?) na Aruba.

Tristo pero berdad!

Pa por mantene y logra mas “Parlamentario independiente” den Parlamento, como defensor di “libertad di expresion,” ta necesario pa tur

Parlamentario independiente (den o sin un partido politico) participa den e proximo eleccion pa Parlamento hunto riba un lista bao di e nomber “Lista Combo” (sigui pa e aña di eleccion).

E actual Ley di eleccion (cu mester di cambio urgente) ta duna un lista cu mas cu un candidato, mas bentaha cu

un lista cu un candidato so.

P’esey un “Lista Combo” cu tur e candidatonan independiente hunto, ta un solucion practico pa logra representacion den Parlamento di mas hopi candidato independiente cu ta posibel.

Tin organizado y/o sponsor disponibel pa bin cu “Lista

Combo?”

Simplemente mester calcula cuanto ta e gastonan pa e “Lista Combo” participa na eleccion y reparti e gastonan di forma igual entre e candidatonan riba e lista.

Tur otro gasto (di propaganda/campaña) cada candidato mester carga pa su mes. Djis Pa Pensa Ariba!

Vacation Rental Professionals Aruba (VRPA) ta celebra sosten ministerial pa reglanan mas riguroso y cumplimento di impuesto den industria di casnan di vakantie

Na Februari 2023, Vacation Rental Professionals Aruba (VRPA) oficialmente a somete un marco di recomendacion di 10 punto na formuladonan di politica, cu meta pa establece reglanan necesario y cumplimento di impuesto den e sector di casnan di vakantie.

Recientemente, siguiendo e sumision aki, formuladonan di politica notable manera Minister di Turismo, Dangui Oduber, y Minister di Asuntunan Economico, Geoffrey Wever, a expresa nan acuerdo cu e posicion di VRPA, reconociendo e importancia di reglanan y cumplimento di impuesto pa e prosperidad di e industria di casnan di vakantie.

“Nos, como miembronan di directiva di Vacation Rental Professionals Aruba (VRPA), ta celebra y sosten cu entusiasmo e anuncionan recien

haci pa e Minister di Asuntunan Economico y e Minister di Turismo tocante nan plannan pa regula mas leu e industria di casnan di vakantie. Como representantenan di VRPA, nos a boga consistentemente pa reglanan responsable pa sigura e sostenibilidad y exito a largo plazo di e sector di casnan di vakantie na Aruba. Ta extremadamente satisfactorio pa presencia e pasonan proactivo aki pa mehora e industria,” ta bisa miembronan di directiva di VRPA Sjoerd de Vries, Alex Cybul y Alberto

Perret. VRPA, un organizacion consistiendo di propietarioan y manchadonan di propiedad di casnan di vakantie na Aruba, ta enfatisa e necesidad pa un campo di wega nivelado den e mercado. Como parti di e compromiso aki, VRPA ta destaca cu tur su miembronan ta cumpli cu impuesto, subrayando e importancia di cooperacion entre tur partidonan envolvi pa sigura husticia y adherencia na leynan y reglanan di impuesto entre tur propietarioan na e isla cu ta huur nan propiedadnan

como casnan di vakantie.

Ademas, VRPA ta anticipa cu entusiasmo pa colabora estrechamente cu formuladonan di politica, ya cu nan tin conocimiento extenso y experiencia riba e tema. E asociacion ta anticipa pa participa activamente den e reunionnan venidero pa discuti y atende e varios aspectonan relaciona cu casnan di vakantie y nan regulacion na Aruba.

Despues di a somete e marco di recomendacion di 10 punto, VRPA ta aspira pa contribui na e crecimiento y desaroyo sostenible di e sector di casnan di vakantie na Aruba. Abao ta un recordatorio riba e guia. E marco ta cubri un rango di recomendacionnan clave, incluyendo pero no limita na:

1. Introduci un sistema di licencia pa casnan di vakantie
2. Aumenta cumplimento di impuesto
3. Enrikece y empodera e for-

sa laboral Arubano

4. Sigura un balansa adecuado entre casnan di vakantie y casnan accesible
5. Introduci Plan di Maneho di Zonido
6. Introduci Plan di Maneho di Parkeer
7. Introduci Plan di Maneho di Desperdicio
8. Conserva e ambiente di bario
9. Atrae mas famianan, Millennials & GenZ
10. Mantene retornonan den e comunidad local Arubano.

VRPA ta keda dedica na traha en colaboracion cu formuladonan di politica, agencianan gubernamental, y stakeholders relevante pa implementa reglanan efectivo y balansa cu ta sosten e crecimiento di e sector di casnan di vakantie mientras ta sigura e proteccion di e recursonan natural di Aruba, e comunidatnan local, y e experiencia turistico en general.

Ekipo di rescate di bombero a bay rescata un pushi na Flamingo Apartaments

Diahuebs mainta a drenta informe di cu tin un pushi desespera cu a keda atrapa y no por a sali di su situacion na Flamingo Apartaments, mesora a dirigi e ekipo di rescate di bombero na e sitio.

Na yegada di bombero a bay over pa trabaonan di rescate. Despues di un rato a logra rescata e animal felino aki.

Ladron di metal bieu ta sigui cu su fechorianan di ladronicia pa cambia pa placa cash

Diahuebs atardi a drenta informe di cu e conocido di polis un tal "PatENCHI" ta sigui cu su mala maña di horta metalnan bieu pa core bay cambia esakinan pa placa cash.

Algun dia pasa el a horta un walk-in freezer cu panelnan di aluminium y a bay cu esaki completo.

Den oranan di atardi e sospechoso a presenta na e dam

di Matadera y mesora a bati alarma pa avisa polis, pero e sospechoso a ripara cu el a ser descubri y a core huy den un Chevrolet Celta berde. Polis como tambe e doño a presenta, pero ya e sospechoso a bandona e sitio.

Te hasta e helicopter di polis a bula rond, pero ya no a logra localis'e.

Chauffeur a baha caminda na drechi dal riba cura di cas y bay for di tino

Diahuebs atardi laat a drenta informe di un accidente cu hende herida na Pos Chikito, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e chauffeur di e Kia Rio a baha caminda na man drechi y a bay dal fuertemente

mente riba e cura di e cas.

Como cu e no tabata tin seatbelt bisti den e impacto el a bay te na e otro banda di e auto y tabata for di tino cu un kap na cabes sangrando profusamente. Na yegada di e ambulance nan a atende e victima y a transporte pa hospital.

Radio Amateur Aleman na Aruba a bira malo reparando un tower y a fayece

Diahuebs mainta a drenta informe di cu tin un hende colga den yen di waya na un tower lora y cu lo a bira malo na halto, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e homber ya a ser baha y nan ta bezig cu CPR ya cu e no tabata reacciona, na yegada di e ambulance a sigui cu e reanima-

cion pero sin resultado. Polis a avisa tur autoridad competente pa presenta na e sitio mientras a stop cu CPR, ya cu no por a haci nada mas pa e victima y a pidi un dokter na e sitio. Na yegada di e dokter a constata morto di B. B. un radio amateur Aleman di 59 aña.

Su call ta DL6RAI Na Aruba e ta sign P4/DL-6RAI of P44X.

REGERING VAN ARUBA

De Dienst Publieke Scholen is een overheidsdienst met schoolbestuurlijke taken voor de openbare scholen, waaronder Scol Basico Dornasol. Scol Basico Dornasol is een school voor speciaal basisonderwijs, cluster 4.

De Minister van Onderwijs en Sport roept, als bevoegd gezag van de openbare scholen, sollicitanten op voor de functie van

Hoofd Scol Basico Dornasol

De Dienst Publieke Scholen zoekt een enthousiast en inspirerend hoofd die samen met het team de school verder kan ontwikkelen.

Van de ideale kandidaat voor hoofd van Scol Basico Dornasol wordt verwacht:

- In het bezit te zijn van de akte van bekwaamheid tot volledig bevoegde leerkracht met specialisatie leeftijdsgroep 6-12-jarigen;
- In het bezit zijn van het diploma Master Education Needs BSO is een pre;
- Tenminste 5 jaar werkzaam in het onderwijs;
- Beschikt over sterke leidinggevende capaciteiten met goede contactuele eigenschappen;
- Ruime kennis heeft van en inzicht in de actuele Arubaanse onderwijskundige ontwikkelingen met name op het gebied van speciaal onderwijs, cluster 4;
- Een positieve instelling heeft ten aanzien van onderwijsvernieuwingen;
- Ruime kennis en ervaring op het gebied van management en bedrijfsvoering (administratie);
- Een flexibele en open instelling heeft ten aanzien van ouders en andere externe contacten;
- Ruime kennis van en ervaring met moderne didactische hulpmiddelen;
- De Nederlandse nationaliteit heeft;
- De Papiamentse taal (instructietaal) goed beheerst;
- Beheersing van Nederlands, Engels en Spaans zowel mondeling als schriftelijk;
- Bereid is tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van de leerling;
- In teamverband kan werken;
- Creatief en buiten kaders kan denken, strategisch kan opereren en tactisch kan handelen;
- Effectief weet om te gaan met probleem- en conflictsituaties.

Aangeboden wordt:

- Een uitdagende en positieve organisatie, die open staat voor creativiteit en vernieuwing;
- Salariëring en secundaire arbeidsvoorwaarden conform het Landsbesluit bezoldiging onderwijspersoneel;
- Volledige betrekking van 32 lesuur;
- Benoeming in hetzij tijdelijke of vaste dienst per 1 augustus 2023.

Uw sollicitatie, vergezeld van een Curriculum Vitae en scans van (gewaarmerkte) diploma's kan binnen twee weken na het verschijnen van deze advertentie worden gericht aan de Minister van Onderwijs en Sport, d.t.k.v. dhr. Ivan Croes, Hoofd Algemeen Beheer, Dienst Publieke Scholen, per mail aan sollicitatie@dps.aw. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met Dienst Publieke Scholen via telefoon 280-0800.

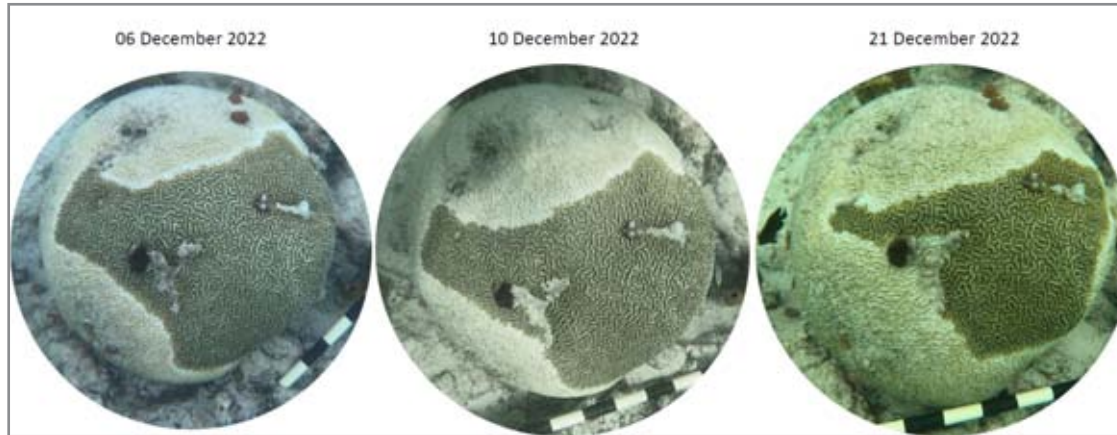

Malesa di coral Stony Coral Tissue Loss Disease na Aruba

Directie Natuur en Milieu (DNM) conhuntamente cu Fundacion Parke Nacional Aruba (FPNA), despues di a reuni cu e team encarga pa haci analisis y sondeo, y cu confirmacion concreto for di e instituto internacional Atlantic and Gulf Rapid Reef Assessment (AGRRA), ta comparti cu e malesa Stony Coral Tissue Loss Disease ta oficialmente presente na Aruba.

DNM y FPNA ta confirma cu esaki a afecta hopi coral tipo hard corals (brain corals y star corals) na diferente localidad na e costanan di Aruba. Aña pasa, DNM y FPNA a reuni cu Directie Scheepvaart Aruba (DSA) y Bureau Rampenbestrijding Aruba (BRA) pa analisa kico ta e procesonan cu mester encamina unda cu a confirma e malesa na Aruba y a traha riba un protocol cu awor lo ta na vigor. Den transcurso di e simannan cu ta bini lo tin mas indicacion kico ta e posibilidadnan y kico e team lo haci pa cu e situacion delicado aki y di urgencia.

Kico ta Stony Coral Tissue Loss Disease? Desde aña 2014, Stony Coral Tissue Loss Disease (SCTLD) a afecta e coralnan na Florida y a sigui plama rapidamente den Caribe y ta afectando coralnan y nan biodiversidad. Stony Coral Tissue Loss Disease (SCTLD) ta un malesa di coral cu ta afecta 30 di e 45 diferente especie di hard coral di Caribe. E ta afecta specialmente 'brain', 'maze', 'pillar', y 'star' coral, y ta plama rapidamente cu

mortalidad halto di 66-100% di e coralnan aki. Mester remarca cu na Florida mes ainda expertonan ta investigando e causa di e malesa, y no tin un solucion concreto pa para e infeccion di e coralnan. Ta di menciona cu e malesa aki no ta afecta salud di hende.

Kico DNM y FPNA a haci te cu awe? Algun luna pasa, a pone DNM y FPNA na altura cu a observa algun coral cu posibel malesa den area di Boca Catalina. E team di DNM y FPNA a realiza un sondeo inmediatamente pa haci e observacion necesario di e condicion di e coralnan na e sitio. E team a uza e metodo di 'Roving Survey' cu ta un analisis unda mester dreña awa pa observa, tuma nota y saca potret, di e diferente sortonan afecta den un area specifica. Mester conta e coralnan y haci un distincion entre e coralnan 'afecta' of 'no afecta' cu e malesa. Despues ta bay over na compara tur informacion di e sondeonan pa determina si ta SCTLD.

E prome sondeo di e team na december 2022, por a confirma cu a observa cu 43% di 'brain corals' y 62% di 'star

corals' ta afecta cu un tipo di malesa no documenta ainda na Boca Catalina y cu e situacion ta alarmante. E porcentahenan aki ta solamente di e coralnan cu ta bibo. Manera ta conoci, hopi di e coralnan den e area indica ta afecta pa otro malesanan caba. E team a tuma contacto cu partnernan local pa monitorea coral y asina yuda observa otro areanan. Asina a bin constata cu na Arashi y Antilla tambe e coralnan tin e mesun condicion.

Den e dianan siguiente, atrobe FPNA hunto cu DNM a dreña lama pa sigui observa e mesun coralnan y aki a mira cu e coralnan a sigui deteriora den menos di 4 dia, cual ta refleha un avance hopi lihe. E situacion a indica cu e coralnan afecta lo muri den e proximo simannan.

Esaki ta nifica cu e ecosistema di coral, ta na peliger y p'esey ta sumamente importante pa tuma e situacion aki na serio y averigua e progreso di malesa cu ta afectando e coralnan, como tambe e plamamento pa otro areanan. Den contacto constante cu AGRRA no por a confirma si den e caso aki tawata trata di SCTLD of 'White Plague', un malesa parecido na SCTLD pero menos agresivo.

DNM y FPNA desde september 2022 a traha riba un Standard Operating Procedure (SOP) pa asina ta prepara pa e dia cu Stony Coral Tissue Loss Disease yega Aruba, ya cu STINAPA a topa cu coral cu malesa sospechoso na Boneiro. Si en caso ta confirma cu na Aruba tin e malesa SCTLD, hunto cu DSA y BRA ta bay pone e plan den accion. Y esaki ta e caso awor cu mester agilisa e SOP.

E luna aki FPNA y DNM a realiza 2 townhall meeting pa asina informa e comunidad di e situacion andando. Adicionalmente, a organisa 2 workshop pa buceadonan y

'freedivers' pa duna training di analisis di coral y con pa monitor condicion di e coral pa asina identifica e coralnan cu tin diferente malesa.

Esnan cu a tuma e workshop aki lo yuda como boluntario pa haci e buceonan necesario pa sigui monitoreo y sondea e progreso di e malesa den nos lama. Nos ta gradici tur e 24 boluntarionan aki cu a pone tempo y dedicacion pa haci e trabounan necesario ora e momento presenta. Cu colaboracion di ministerio di Naturalesa a laga traha un video di protocol di decontaminacion pa usuarionan di nos lama. Esaki ta pa buceadonan, snorklers, piscado y tur persona cu ta haci uzo di cualkier ekipo di un sitio (lama) pa e otro. FPNA y DNM a bin ta saca infograficonan cu ta specifica e diferente malesanan di coral riba diferente plataforma social y di prensa pa alerta comunidad.

DNM y FPNA a manda tur informacion necesario pa expertonan den region internacional, manera Atlantic and Gulf Rapid Reef Assessment (AGRRA) y MPA Connect pa purba saca afo cua malesa a presenta actualmente. Y asina por a confirma awo e malesa Stony Coral Tissue Loss Disease ta presente.

Conta cu e salud di nos coralnan? Coralnan na Aruba ta bou di presion di actividadnan humano pa hopi tempo caba y tin un impacto acumulativo halto. Den e raport Carmabi (2019) a documenta e situacion di e coralnan na Aruba na un profundidad di 10 meter den e area zuid di Aruba. Den e siguiente relatonan DNM y FPNA lo elabora por ehempel riba e stressorsnan pa e ecosistema marino, land-based pollution cu ta inclui polucion y desperdicio, awa contamina, fertilisante, pesticida, herbicida, veneno cu ta uza pa mata y riba bestia.

Esakinan tur ta bay den lama

ora di yobida. E uzo di productonan anti-solar cu ta contene kimiconan manera oxybenzone (Prohibi pa e ley Verbot voor het milieu schadelijke producten) y otronan cu clasificacion diferente pero cu tambe ta dañino. Uza proteccion di solo cu ta organico. Otro contaminacion di lama ta wildlife feeding pasobra e ta stroba e funcionamiento di e pisca como un 'grazer' den e ecosistema. Ta urgi cada persona pa nunca mishi cu un coral, no trapa coral, no tira sushi, no tira anker den areanan cu tin coral.

Kico comunidad por haci? Esaki ta un yamada na buceadonan, hendenan cu ta snorkel, deportistanan acuatico, piscadonan y comunidad completo pa raporta cualkier observacion di coralnan cu ta muestra algun sintoma di no ta saludabel (cambio di color). Manda e informacion di e localidad exacto cu potret di e coral pa asina e team sigui monitor. Por manda esaki via email marinepark@arubanationalpark.org.

Pa preveni cu ta sigui contaminacion otro areanan cu e malesa, ta urgi tur buceado, persona cu ta snorkel, piscador, tur local y bishitante pa decontamina tur ekipo di lama segun e aviso di decontaminacion cu ta accesibel riba e plataforma media social di DNM y FPNA. E urgencia aki ta conta pa tur tipo di actividad den lama, no obstante si ta un area na unda e malesa t'ey caba of un area cu ainda no ta identifica. Ta suplica pa eherce e bon practica di decontaminacion preventivo.

Ta pidi comunidad pa keda pendiente pa mas informacion y comunica cualkier observacion irregular na coralnan mientras cu expertonan local y internacional ta sigui determina e avansenan di e malesa. Tambe lo determina e pasonan necesario en corto y largo plaso a base di e miho practicanan cu ta prueba y den un forma cu por adapta.

Minister Endy Croes a bishita entrenamiento di Arusur Veterano Arusur Veterano buscando su propio veld pa train futbol

Recientemente, Minister di Deporte, Endy Croes hunto cu Minister Plenipotenciario na Hulanda, Ady Thijsen, a haci un bishita deportivo na e organizacion di futbol veterano Arusur.

E directiva di Arusur a acerca e mandatario di Deporte pa presencia nan training y

despues hiba algun palabra. Algun tempo atras, directiva di Arusur veterano a acerca e mandatario di Deporte cu un peticion. Ta trata aki di un tereno pa un veld, pa asina nan por sigui practica e deporte di futbol.

Croes a expresa cu lo traha hopi di cerca cu Arusur en busca di un solucion, kisas

un tereno cu ya caba ta di futbol y cu no ta wordo usa. Actualmente, Arusur ta train riba e veld di Santa Fe, pero ta desea di por tin nan propio espacio, mirando cu Santa Fe su organizacion ta birando mas grandi y ta mas druk cu e desaroyonan di AVB. Mester aña di cu veld di Santa Fe ta un di e veldnan cu no tin luz.

Croes a indica cu a yega na un convenio cu Arubaanse Voetbal Bond cu e veld Santa Fe ta bay haya su luznan durante aña 2023. Sigur esaki ta brinda mas oportunidad pa e ekipo por train den e oranan di anochi y por tin un poco mas tempo pa practica nan deporte. Croes a agrega cu e lo keda cu e peticion di Arusur na bista, pa asina por yega na un tereno pa yuda nan.

Concluyendo, Minister Endy Croes a expresa cu e tabata un bon encuentro, e organiza-

cion di Arusur a keda masha contento y a gradici mandatario di Deporte pa su bishita.

Minister di Deporte y IBISA ta invita pueblo pa apertura di Weganan Escolar

Falta solamente algun dia pa e gran apertura di e evento deportivo, Weganan Escolar 2023 cu ta tuma luga na Compleho Deportivo Frans Figaroa, diabierna 26 di mei, di 5:30 di atardi te cu 8:30 di anochi.

Un total di 975 alumno di 45 scol preparatorio, scol basico y scol secundario di Aruba ta bay competi contra otro den

diferente disciplina, entre otro, badminton, functional fitness, volleyball, basketball, futbol, beach tennis y baile deportivo.

Ministerio di Deporte y IBISA ta invita henter pueblo di Aruba pa bin apoya nos mucha- y hobennan durante e competencianan di Weganan Escolar 2023.

S.V. Bubali Rumbo pa Division Honor Faltando 1 fecha

S.V. Bubali ta yegando recta final den e Campeonato di AVB 2022-2023 den formato nobo. faltando 2 fecha diadomingo 21 mei contra Independiente Caravel y e Gran Final Division 1 diabierna 02 Juni S.V. Bubali vs S.V. La Fama.

S.V. Bubali a sali nr.1 di pool A y S.V. La Fama a sali nr.1 di

Pool B. Diamars 09 mei ultimo S.V. Bubali a gana C.D. Rooi Afo cu goal nan anota pa Luis Alberto Riascos Bravo "Alias Mane" y Emanuel Garcia "Alias El Torro" ta gana e partido 2-1, asina tambe oficialmente S.V. Bubali a promove pa Division Honor. Independiente Caravel ta bin di un derota di 4-0 for di S.V. Caiquetio.

Oficialmente Ind. Caravel ta baha for di division honor y lo bay hunga Division 1 next Campeonato. Actualmente S.V. Bubali Division ta pasando den un bon experiencia rumbo pa Division Honor. Dirigi pa DT. Gregory Pipi Tromp y su Staff Technico. Diadomingo awor 21 mei S.V. Bubali ta bay hunga su Fecha 10, Bubali vs Caravel

4:00pm na Compleho Deportivo Frans Figaroa.

Tambe nos ta hasi un jama-da riba nos Fanatico nr. 12, Hardcore Hulk Mania, La Bara Kickball Team, around the corner gang, U17 Girls, The Real Hulk Bin Bij Place, Tur nos categorianan di u5 te cu U17 pa por yega Stadion diadomingo awor trempa-

porta ta habri 3:15 pm. S.V. Bubali ta Visitor nos ta porta band'i zuid y nos ta sinta band zuid banda di Post Shaba.

Cumpra bo jersey S.V. Bubali uniform of esun di Hulk y bin bisti na Berde pa apoya e "Orguyonan di Noord - E Hulknan Di Bubali" cu ta den recta final pa campeonato 2022-2023, bin apoya e muchanan nos a logra nos meta pone e team back den Division Honor. Nos ta termina sperando cu bo tuma e invitacion aki personal y nos ta topa diadomingo na Frans Figaroa. Wega Ta Start 4:00pm Porta Ta Habri 3:15pm Bin Trempa Nos Lo Pone ambiente DJ Edu y DJ Konentje Bubali yega, no haci wega cu cos serio!

Bista Politico ta un seccion di *Bon Dia Aruba* specialmente pa brinda oportunidad na tanto partido politico como politico individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di *Bon Dia Aruba* y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. *Bon Dia Aruba* ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di *Bon Dia Aruba*.

BISTA POLITICO

Parlamentario Miguel Mansur (Accion21):

Prome Minister Wever-Croes y coalicion MEP-RAIZ ta costa Aruba 293 miyon na inversion

Na April 2023 Prome Minister tabata celebra firma e asina conoci 'onderlinge regeling' cu Hulanda cual ta reemplaza e consensus-rijkswet COHO. Algo cu no a haya mucho atencion na Aruba ta hecho cu hunto cu desaparicion di COHO a bay 457 miyon euro cu Minister di Finanzas di Hulanda a reserva riba presupuesto Hulandes desde januari 2021 pa e islanan CAS. Nos por asumi cu Aruba lo a haya mas o menos 1/3 di e fondonan cu ta representa 293 miyon florin pa reformanan structural. Kico mester a entrega pa duracion di unicamente cuatro aña pa ricibi e fondonan? Somete nos mes na un organo independiente di tanto Gobierno Hulandes como Gobierno di Aruba (mes-cos cu CAft) pa supervisa ehecucion di e landenpak-

ket.

Minister President ta argumenta cu ningun caminda den e ley ni tampoco e memorie van toelichting tabata papia di fondonan di inversion. Esey ta berdad, pero no ta den e ley of MvT mester a busca e fondonan di inversion pero den reservering riba presupuesto Hulandes. E

islanan BES a siña studia presupuesto Hulandes pa mira cuanto placa tin reserva pa nan. Gabinete Wever-Croes a fracasa den tanto identifica e fondonan di 457 miyon euro destina pa e islanan, como tambe negocia pa nan continuacion bao un onderlinge regeling. Accion 21 y un solo otro fraccion tabata na fabor di e rijkswet COHO representando 3 di 21 asiento den Parlamento. E otro tres fraccionnan den Parlamento (lesa MEP, RAIZ y AVP) a vota contra e rijkswet paso e ta mishi cu Parlamento su budgetrecht.

Awor den 36 aña di Status Aparte no tin un solo biaha cu Parlamento a eherce su budgetrecht, semper a pasa presupuesto di gobierno a pesar di consehonan contra. Presupuesto 2022 a cuminsa cu un deficit di 291 miyon florin, a pasa cu un deficit di 227 mi-

yon florin pa purba evita un recomendacion pa un aanwijzing. Despues bao menasa di un KB porfin gobierno a dicidi di ehecuto e 9 cambionan cu CAft a pidi fe cuminsamento pa yega na un deficit di 143 miyon. Loke ta claro ta cu sin menasa di un aanwijzing, sin un KB ta colga riba cabes di gobierno cu lo inclui retiro di MinFIC, gobierno y coalicion MEP-RAIZ lo tabata mes irresponsabel cu placa di pueblo cu gobiernonan di pasado. Gasta placa (cu no ta di bo) ta mucho dushi paso asina bo ta gana voto y awe Aruba tin un debe di casi 6 biyon florin mas 1,2 biyon florin di pagonan pa haci relata na proyectonan PPP.

Nos a siña? NO, ainda un mayoria den Parlamento (lesa MEP, AVP y RAIZ) kier bringa e RAft. Perde 293 miyon florin den inversion no ta un sla suficiente duro pa pueblo

di Aruba, awor nan kier nos paga interes mas halto tambe. Interes riba bono Hulandes di 10 aña ta na 2,7% cu nos por supone ta rond di loke nan lo financia e 915 miyon cu nos debe nan na october. Ultimo biaha gobierno a fia riba mercado local tabata na 6,5%. Tur hende por deduci cu refinancia via Hulanda ta cumbini nos pais. Tur hende honesto por constata cu nos gobernantenan no a haci un bon trabao manehando finanzas publico durante e ultimo decadan. A pesar di esey fraccionnan MEP, RAIZ y AVP ta sigui opone e RAft pa den futuro nan por bolbe gasta placa di pueblo cu smaak. Sentido comun ta e balor cu ta desaparece den politica emocional paso ainda mayoria di boso representantenan eligi kier pa pueblo paga mas den nan afan cu orguyo falso.

Lider di partido Curpa Eric Ras:

Un cambio real ta rekeri un partido berdaderamente Cristian

Aruba a drenta Status Aparte na 1986 cu un reto grandi e tempo ey. Despues di e ciere di Lago, hopi hende a bandona Aruba y a bay biba na Hulanda y otro paisnan. Lago tabata un pilar economico importante pa nos isla. Hopi no a kere cu nos isla lo lanta para y prospera. Nos por corda e 340 miyon di nos refinaria cu a desaparece!

For di 1986 te cu aña 2001, Aruba su debe nacional tabata bao control. Te cu 2001 Aruba su debe nacional tabata di 1 biyon florin. E gobierno di partido MEP for 2001 pa 2009 a fia 1.4 biyon florin uzando un intermediario riba mercado internacional. E tempo ey partido MEP a cuminsa cu e proyectonan PPP. Partido AVP a drenta gobierno na 2009 y a haci mescos. A fia 1.8 biyon florin a traves di un intermediario riba mercado internacional. Partido AVP tambe a haci uso di proyectonan PPP. Mira

kico a pasa cu nos hospital; un proyecto cu hopi dia mester tabata cla.

E problema den partido AVP a cuminsa ora kier a tapa mal maneho di un ex minister di turismo cu a firma y compromete Aruba cu Aruba Music Festival pa un suma di 850 mil dollar. A lo largo e suma a termina na 2.1 miyon florin cu pueblo di Aruba mester paga p'e. Pa via cu partido AVP a tolera e mal maneho di e ex minister, awe nan ta sinta cu e problema. Si AVP a actua corecto, anto awe ta partido MEP lo tabata mal para pa malversacion di placa di pueblo. E tapamento aki no solamente a sali pais Aruba di malo sino el a trece problema interno den partido AVP cu a resulta den un kiebro y nos ta kere cu ainda tin mas cu lo bandona partido AVP.

Partido MEP ta haci manera no a kibra un copi, pero nan tambe ta forma parti di e mega debe di mas cu 2 biyon florin cu nan a crea for di 2017 pa 2022. Locual cu partido MEP a haci ta refinancia debenan

pa e añanan nos dilanti y locual cu ta spera nos futuro generacion ta debenan. Nan tin 6 aña den gobernacion y e unico proyecto cu nan tin ta medida riba nos pueblo. Medida riba nos grandinan, medida riba nos studentenan y medida riba e clase trahado y mas pio ta esnan sin trabao. Durante di e 6 aña di gobernacion aki nos por mira cu cada dia cu pasa nos pueblo a perde speransa di un haya un alivio.

Partido Curpa a participa na 2009, 2017 y 2021 na eleccion. Mi persona a bira lider di partido Curpa un luna prome cu eleccion na 2021 y ta dificilmente den un luna di tempo hiba un campaña exitoso. Mi persona a wordo pidi pa sigui den politica paso hopi ta kere cu mester tin espacio pa un partido Cristian cu ta para pa principianan di Dios cu ta biba den e curason di esnan di fe Cristian y akinan nos ta referi catolico (e grupo mas grandi na Aruba), protestant y otro denominacion cu ta kere den Cristo. Esaki a haci

cu for di 2021 nos a bin ta laga nos bos como un partido Cristian resona.

Partido Curpa ta e unico partido cu no ta hala for di e principianan di Dios. Dios su leynan no ta negociabel. Nos ta kere cu esaki ta e tempo pa duna partido Curpa e sosten pa demostra cu solamente pone nos confiansa den Dios, Aruba lo lanta back riba pia. For di Status Aparte te cu awor ta esnan cu ta yama experto a goberna Aruba y a hiba Aruba den e abismo cu nos ta den actualmente. Nos parlamento no ta funciona paso tin suficiente motibo pa investiga ministernan cu a viola e ley di Compatibilidad y e rapportnan ta demostra mal gobernacion y echanan castigabel pero e tristo ta cu parlamentarionan supuestamente Cristian a vota pa tapa mal gobernacion en bes di a laga haci un investigacion. Ni partido MEP ni partido AVP tin solucion pa Aruba paso nan y tur otro partidonan no ta para pa principianan di Dios por lo tanto Aruba no

por wordo bendiciona. Ora bo ta bay contra Dios su leynan locual ta bin ta maldicion y esaki awe nos tur ta bibando. Aruba mester un cambio y solamente si bolbe back na Dios nos lo mira e grandesa di Dios. E poder ta den man di nos pueblo Cristian pa trece e cambio y unico alternativa ta partido Curpa.

Trekkingslijst van de Landsloterij

6de trekking										17 mei 2023																								
TREN		1965	150	3983	150	ZES	DUIZEND		-----	10292	150	12591	150	14577	125	16813	150	18921	150	20983	150	23362	150	25583	100	27883	100	30141	150	DUIZEND	34310	150		
TALLEN		1967	150	-----	-----	-----	DUIZEND		-----	10299	150	12619	150	14583	100	16835	150	18967	150	20997	150	23367	150	25588	150	27910	150	30155	150	-----	-----	34313	150	
-----		1977	125	-----	-----	-----	DUIZEND		-----	10312	150	12622	150	14601	150	16840	150	18977	125	-----	-----	23377	200	25594	150	27967	150	30167	250	32000	150	34345	150	
29		150	1985	150	-----	-----	DUIZEND		-----	10338	150	12627	150	14607	150	16856	150	18983	150	EEN EN	-----	23383	100	25607	150	27977	125	30177	125	32014	150	34367	150	
67		150	-----	-----	-----	-----	DUIZEND		-----	10355	150	12634	150	14613	150	16867	150	18990	150	TWINTIG	-----	23467	150	25667	150	27983	150	30183	100	32032	150	34377	375	
77		125	-----	-----	-----	-----	DUIZEND		-----	10363	150	12647	150	14620	150	16867	150	18991	150	DUIZEND	200	23471	150	25677	125	-----	-----	30216	150	32067	150	34383	100	
77		125	-----	-----	-----	-----	DUIZEND		-----	10367	150	12653	150	14656	150	16877	125	-----	-----	-----	-----	23477	125	25683	100	30248	1000	32073	150	34413	150	-----	-----	
83		100	-----	-----	-----	-----	DUIZEND		-----	10377	200	12665	150	14666	150	16883	100	NEGEENTIEN	-----	21027	150	23477	150	25691	150	30267	150	32077	125	34431	150	-----	-----	
97		150	-----	-----	-----	-----	DUIZEND		-----	10383	100	12667	150	14667	150	16888	150	DUIZEND	-----	21053	150	23483	100	25706	150	30277	125	32083	100	34452	150	-----	-----	
-----		2014	150	4077	125	6083	100	-----	-----	10417	150	12677	125	14677	125	16915	150	-----	-----	21067	150	23501	150	25744	150	30279	150	32134	150	34464	150	-----	-----	
HONDERD		2043	150	4083	100	6095	150	-----	-----	10416	150	10417	150	10417	150	16917	150	19018	150	21075	150	23510	150	25765	150	28015	150	30280	100	32149	150	34467	150	
TALLEN		2053	150	4122	150	6097	150	-----	-----	10423	150	10423	150	10423	150	16967	150	19043	150	21077	125	23567	150	25767	150	28067	150	30303	150	32153	150	34477	125	
-----		2067	150	4167	250	6120	150	-----	-----	10458	150	10458	150	10458	150	16977	125	19067	150	21083	100	23568	150	25777	125	28088	150	30354	150	32167	250	34483	100	
100		150	2077	125	4177	125	6121	150	-----	-----	10477	150	10477	150	10477	150	16983	150	19077	125	21096	150	23577	125	25783	100	28077	125	30367	150	32177	125	34493	150
103		150	2083	100	4177	150	6132	150	-----	-----	10483	150	10483	150	10483	150	16986	150	19083	100	21112	150	23583	100	25815	150	28081	150	30377	200	32183	100	34519	150
110		150	2088	150	4183	100	6160	150	-----	-----	10483	150	10483	150	10483	150	16997	150	19084	150	21122	150	23598	150	25840	150	28083	100	30383	100	32258	150	34567	150
118		150	2121	150	4191	150	6167	250	-----	-----	10483	150	10483	150	10483	150	16997	150	19101	150	21167	500	23634	150	25849	150	28088	150	30408	150	32267	150	34572	150
146		150	2127	150	4237	150	6177	125	-----	-----	10519	150	10519	150	10519	150	16997	150	19167	250	21177	125	23667	150	25854	150	28088	150	30434	150	32267	150	34577	125
167		250	2141	150	4266	150	6183	100	-----	-----	10522	150	10522	150	10522	150	16997	150	19177	125	21183	100	23667	150	25867	150	28167	250	30457	150	32274	150	34578	150
177		125	2153	150	4267	150	6185	150	-----	-----	10527	125	10527	150	10527	150	16997	150	19178	150	21196	150	23677	125	25877	125	28176	150	30461	150	32277	125	34583	100
183		100	2167	250	4277	125	6194	150	-----	-----	10577	125	10577	125	10577	125	16997	150	19179	150	21267	150	23679	150	25883	100	28177	125	30467	150	32283	100	34590	150
206		150	2167	250	4283	100	6200	150	-----	-----	10583	100	10583	100	10583	100	16997	150	19183	100	21277	125	23683	100	25926	150	28183	100	30477	125	32295	150	34638	150
208		150	2176	150	4296	150	6237	150	-----	-----	10591	150	10591	150	10591	150	16997	150	19193	150	21283	100	23690	150	25948	150	28194	150	30483	100	32308	150	34661	150
217		150	2177	125	4306	150	6267	150	-----	-----	10630	150	10630	150	10630	150	16997	150	19198	150	21290	150	23696	150	25960	150	28196	150	30485	150	32336	150	34664	150
231		150	2183	100	4314	150	6268	150	-----	-----	10656	150	10656	150	10656	150	16997	150	19205	150	21293	150	23714	150	25967	150	28201	150	30538	150	32367	150	34667	150
263		150	2217	150	4322	150	6277	125	-----	-----	10663	150	10663	150	10663	150	16997	150	19224	150	21295	150	23715	150	25977	125	28213	1000	30542	150	32377	200	34677	125
267		150	2225	150	4331	150	6283	100	-----	-----	10667	150	10667	150	10667	150	16997	150	19267	150	21367	150	23767	150	25983	150	28236	150	30566	150	32383	100	34683	100
277		125	2251	150	4362	150	6321	150	-----	-----	10677	200	10677	125	10677	125	16997	150	19277	125	21372	150	23777	125	25997	150	28267	150	30567	150	32415	150	34704	150
283		100	2262	150	4367	150	6334	500	-----	-----	10683	100	10683	100	10683	100	16997	150	19283	100	21373	150	23783	100	25997	150	28277	125	30574	150	32467	150	34709	150
296		150	2267	150	4370	375	6340	150	-----	-----	10690	150	10690	150	10690	150	16997	150	19292	150	21377	200	23827	150	25997	150	28283	100	30577	125	32477	125	34725	150
307		150	2277	125	4371	375	6367	150	-----	-----	10740	150	10740	150	10740	150	16997	150	19326	1														

Resultado Rifa Aruba One Happy Island Lions Club

Dia 30 di april ultimo a tuma lugar e rifa di Aruba One Happy Island Lions Club. Rifa a tuma lugar via sorteo di Diario y por a wak esaki Live riba Diario TV riba diadomingo atardi 30 di April.

Riba nos Facebook page: Aruba One Happy Island Lions Club por wak un grabacion di e sorteo.

Numbernan ganador di e sorteo tabata:
1. 2490
2. 2188

3. 2401

Tur fondo ricibi lo bay back den proyectonan pa comunidad di Aruba.

Un danki grandi na tur cu a coopera cu nos recaudacion di fondo y masha pabien na e ganadornan di e rifa.

Resultado Sorteo 19 mei, 2023			
Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte			
DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
9110	0599	3817	9787
8558	6419	SUPER5	4260
6315	2317	-	0708

MERDIA	ANOCHI
<div> Sorteo # 3915 3834 9873 6163 X2 Sorteo # 3915 0061 Sorteo # 1969 9964 Sorteo # 3915 5635 Scorpio Sorteo # 789 719 X2</div>	<div> Sorteo # 7943 0164 0897 8443 X2 Sorteo # 6987 0394 Sorteo # 1692 5236 Sorteo # 5746 0781 Sagitario Sorteo # 676 224 FP</div>

 Sorteo # 0 x Jackpot 0 x Match 4+ 0 x match 4 0 x Afl. 12,00	Joker Letter Proximo Jackpot 120.000,-
 Sorteo # 6121 0 x Jackpot 8 x Match 4 169 x Afl. 8,00	04-12-14-18-25 Proximo Jackpot 51.000,-
 Sorteo # 1560 0 x Jackpot 0 x match 4 2 x Afl. 500,00 42 x Afl. 50,00 84 x Afl. 15,00	01-04-07-13 Mega Ball: 06 Proximo Jackpot 400.000,-
 Afl. 560.000,-	
 Sorteo # 	

Gran Oportunidad pa trabao presenta Durante e siguiente Job Fair 2023

Trahando den hospitalidad ta dushi y valioso. Si bo ta buscando un oportunidad di trabao den un restaurant of bar, nos tin un noticia fantastico pa comparti cu bo!

Aruba Food & Beverage Association ta organisando y hosting un Job Fair cu lo tuma lugar na Renaissance Convention Center, Diamars, 13 di Juni, 2023. E evento aki lo ta di 11or di mainta te 7or di anochi. Esaki ta e oportunidad pa cuminsa of boost bo carera. Tambe lo tin tremendo Door Prizes.

Bo lo encontra e restaurant y bar nan di mas luhoso di Aruba bao di un solo dak. Entrada lo ta gratis y cada compania lo brinda bo nan oferta di trabao. Bo no lo haya un mihor oportunidad pa haya un trabao den e industria dinamico, exitoso y agradabel aki.

E evento aki ta pa persona cu experiencia profesional cu ta buscando pa crece den nan carera, y tambe pa talento nan nobo den hospitalidad buscando un carera den bar of restaurant. E evento ta ideal pa recien graduado cu kier habri hala pa nan soño nan, of cu kier mehora nan habilidad di entrevista y interactua cu hende.

Bo lo por conta cu presencia di mas cu 50 restaurant y bar y mas di 400 vacatura unda bo por aplica. Simplemente bishita, colecta informacion y scoge e trabao cu mas ta pas cu bo persona. E ta e manera perfecto pa conoce e posicion nan habri y papia cu e persona nan cu ta traha na e compania. Scucha nan storia y papia directamente cu nan.

E Job Fair ta bo oportunidad pa avansa den bo bida. Pa mas informacion, bishita jobfair-aruba.com

King Classic Sudoku

		2		3	4			
5					8			
	8					2	4	5
	4			7	1			9
		5						7
7						8	1	
6				5		9		1
		1			3	5	6	
2				6	9		3	

Difficulty: ★★★★★

5/20

Clasificado

ECONOMICO aviso@bondia.com

Personal GRATIS max. 20 palabra
PASA LAGA BO AVISO NA OFICINA DI BON DIA
ARUBA WESTSTRAAT#22 FOR DI 9:00AM-4:00PM
Email nos na
classified@csprv.com

SERVICIO PUBLICO
Limpieza pa cas y auto
Pressure wash cura di cas
Laba muebles
Laba tapijt
Laba sienta di auto
Laba vloer
Tel. 593 9464

AUTO Y HERO BIEU
Nos ta piki auto, airco y bateria
bieu pornada. Frigidaire, stoof,
wasmachin, tv ta 10,=.
Yama 561 4597 / 561 5179
Arubiano Balente

SERVICIO PUBLICO
Handyman
Pa trabouw di verfmiento
plumbing tuberia, chapi,
limpieza di cura, drecha mata
Tel : 567 1108

TA BENDE
Combo di regalo pa
tur ocasion:
Mugs, kerki di biña, tablashi cu
leyenda
Pa mas informacion
Cell whatsapp 567 2907

TA BENDE
1 set di aparato pa pone taira
patras auto chowe auto grandi
2 biem pa pone patras di
pick up pa lastra trailer.
Bon prijs
Tel. 594 8842

TA HUUR
Se alquila habitacion con todo
incluido
Brikstraat na Playa
Tel.564 1979

SERVICIO PUBLICO
Sra. ta haci cas y negoshi limpi
tambe por cuida baby y hende
grandi part time y full time
Tel. 740 7573

FOR RENT
Bunita cas na Gold Coast
3 camber 2 1/2 baño, sala,
comedor, cucina y patio. Pa
mas informashon por
whatsapp
+58 414 614 7440

SERVICIO PUBLICO
Pa trabou di data-entry of
update di bo administracion pls
contact:
Tel.5682339

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio di
electricista en general corto
circuito y mantencion
Tel.566 5026

TA HUUR
Un camber cu tur cos inclui na
Brikstraat 1
Tel.564 1979

SERVICIO PUBLICO
Masaje relajante, sports ma-
sajes, aroma terapia, piedras
calientes, reflexologia, faciales
Sabana Basora # 157 P.Ch.
Tel. 561 8520

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece pa cuido di mucha
di dialuna pa diabierna y
weekend. Pa informacion
Tel. 558 7310

SERVIO PUBLICO
Ta ofrece pa verf y chapi cura
bon prijs. Nos ta hiba e sushi.
Yama pa mas informacion na
563 4828 / 5679610

SERVICIO PUBLICO
Hacemos todo tipo de construc-
cion, reparacion de casas, pin-
tura, acabados finos, jardines,
patios, techos a buenos precios
Tel. 569 7539 / 746 0518

SERVICIO PUBLICO
Construction
remodelacion di cas, traha cas,
apartment, traha y drecha dak,
electricidad, verf pega mosaico,
traha cura, plomeria. Bon prijs
Tel. 593 3141

TA BENDE
BBQ Grill tipo cilinder
"criyoyo" duradero
Prijs Afl.250
Tel. 569 7787

SERVICIO PUBLICO
Sushi den cura pa solamente
50,- pa buelta, nos ta lante lague
limpi mane un soño.
Arubiano trahado
Call 592 5766

Sushi den cura?
Ta piki sushi cu pick-up
grandi pa Afl 75,= pa buelta.
Yama nos na
561 4297 of 561 5179
Hasi Aruba Limpi.

SERVICIO PUBLICO
Nos ta chapi, corta y planta
mata, brinda tur servicio cu bo
cura mester. Tira sushi afo, tur
esaki na un super bon prijs
Tel. 738 1908

SERVICIO PUBLICO
Pa tur trabou di tapiceria di
mueble, auto, yate y barco.
Nos ta haci trabou di cabana y
bambu y nos ta verf
Tel : 569 7539 /737 3993

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010
F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610
F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

**Fundacion Contra
Violencia Relacional**
Tel: 583-5400

**Fundacion Autismo
Aruba**
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

**Fundacion Pa Nos
Muchanan**
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

**Fundacion Tel Pa
Hubentud**
Wilhelminastraat 19
Aruba
297-588-6138
**Koningin Wilhelmina
Fonds**
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999
Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17
B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.
com

**Stichting Fundacion
Guia Mi**
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

 Dokter na warda
Oranjestad San Nicolas
Hospital Imsan
7:00 pm / 10:00 pm **24 ora**

Botica na warda
Oranjestad: San Nicolas:
Central Seroe Preto
Tel. 585 1965 Tel. 584 4833

EMERGENCIA 911

POLIS
Oranjestad 100
San Nicolas 104
Santa Cruz 105
Noord 107
Tip Line
11141
Brandweer 115
Ambulance 911
Hospital 527-
4000
Imsan 524-8833
Warda Costa 913
Seguridad Nacional 11911
Cruz Cora 582-2219

BOTICA
Aloe 584-4606
4 Centro Medico 584-5794
Central 585-1965
Dakota 588-7364
Del Pueblo 582-1253
Eagle 587-9011
Kibrahacha 583-4908
Maria 585-8145
Di Servicio Noord 586-4606
Oduber 582-1780
Paradera 588-6638
San Lucas 584-5119
San Nicolas 584-5712
Santa Anna 586-8181
Santa Cruz 585-8028
Sero Preto 584-4833
Trupial 583-8560

UTILIDAD
Setar 117
Web 525-4600
Elmar 523-7147

FUNERARIA
Aurora 588-6699
Royal Funeral H. 586-4444

Servicio di Taxi

**Aruba Transfer Tour &
Taxi C.A.**
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

Laga tur loke ta spera mi ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esakinan termina den tur buniteza.

Cu inmenso tristesa den nos curason pero agradecido na Señor nos Dios pa tur locual e a significa pa nos, nos ta anuncia fayecimento cristianamente di

Sra. Angela Anita Nicolaas-Irausquin
* 4 januari 1952 † 17 mei 2023

Na number di su:

Esposo: Carlos Rafael Nicolaas
Yuinan: Gregory Nicolaas y Natalie Nicolaas-Angela

Mescos cu yui: Shahaira y Edgar Arends
Fayola y Edel Schwengle

Rumannan: †Carmen Martes
†Martin Irausquin y Rosa Irausquin
†Anarita Irausquin
†Juancito Irausquin
Andrea (Ada) Irausquin
†Silvia Irausquin

Nietonan: Grendan y Georwin Nicolaas
Mescos cu nietanan: Terrienne Kock y famia
Stacy y Xoën y famia

Sua y Cuñanan:

† Rene Nicolaas y Sigrid Nicolaas-Kock
Lucky Nicolaas
Jose y Janeth Nicolaas

Subrino y Subrinanan:

Arcangel y Greta Martis-Fuentes y famia
Maxemina y Nilo Wernet y famia
Carolina Carero y rumannan na Venezuela
Paolo Irausquin na Hulanda
Janice y Howard v. Niel y famia
Jeanine Nicolaas y famia
Johen Croes y famia
Joelly Croes y famia
Giovanny Nicolaas y famia
Jennifer Nicolaas y famia

Primo y primanan y famia, tur su bon bisinjanan y conocinan y su ex colleganan di Setar y Invest Security.

Demas famia: Nicolaas, Irausquin, De Cuba, Schouten, Wernet, Croes, Werleman, Schwengle, Kock, Letren, Martes, Lacle, Roos, Geerman, Donato.

acto di entierro di nos Angela stima ta diasabra 20 di mei di 2or pa 4or na Aurora Funeral Home despues pa santana na Sabana Basora.

Nos ta pidi nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida un of mas famia.

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

He will wipe away every tear from their eyes
And death shall be no more
There will no longer be any
Mourning, Crying, or Pain
For The Old Order of Things Have Passed Away
Revelation 21:4

Cu honda pena pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta anuncia fayecimento di nos Mama, Wela, Bisawela y Ruman stima:

Sra. Francisca Cathalina Croes
cariñosamente jama: "Ina y oma"
*09-03-1936 - †15-05-2023

Na number di su:

Tanta stima: Ana Maria Maduro y famia
Yuinan: Marilyn y Erwin Faro- Gordijk
† Violette Gordijk
Ivan y Evelyn Gordijk- Jansen
Albert Frans y Diana Vega
Daisy Frans
Gino y Monica Frans -Maduro
† Xavier Frans y Lupe Frans- Carrion
Benjamin y Shirley Rosemary Frans- Florencio
Nieta y nietonan: Jo-Ann, Iwert, Evy, Emi, Francheska, Derrick, Shawn, Daislene, Loesbella, Lou-Ann, Milangelo, Karienne, Lyanne, Gio, Jordy, Chase, Ashley, Xianthy, Françoise, Benjamin
Bisanieta y Bisanietonan: Luca, Adeevah, Emma, Diana, Davauca, Xavier
Tata di su yiu: † Ivan Gordijk, † Franklin Frans
Rumannan: Alexander y †Chichi Croes- Croes
†Rafael y †Chichita Croes- Wever
Edwin y Jagoda Mansell- Tomala
Raymondy Rita Mansell- Giel
Roland Mansell y Teodomira Mansell- Martinez
Lucille Mansell- Bethancourt
† James Mansell
Harold y Krystyna Mansell- Zurek
Elvia y Johan Vlakke- Mansell

Subrina y subrinonan, primo y primanan, Comer y compernan, y ihanan,

Ayudante di cas: Gladys Chacon
Amigo di cas: Cesar Solano Jaramillo

Su ex trahadornan di Papillon Snacktruck: Saintersul, Rosette, Calin, Gracia, Odette

Famianan: Geerman, Kelly, Croes, Gordijk, Jansen, Frans, Mansell, Faro, Vega, Lacle, Maduro, Carrion, Florencio, Thijsen, Bethancourt, Pimienta.

Acto di entierro lo tuma lugar, diamars día 23 di mei 2023 na misa Sagrado Curason na Savaneta, di 2or pa 4or di atardi. Despues lo sali bai pa santana católico na Savaneta.

Disculpa nos cu si den nos tristeza nos por a lubida algún famia y conocirnan.

Nos ta lamenta cu despues di misa nos no ta ricibi bishita na cas.

En vez di flor of krans lo ta bai tin un box pa donación na Cas Marie

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa tranquil,
Pa mi bolbe haña forsa
E ta restaura mi alma".
Salmo: 23

A bai sosega den brasa di señor nos mama, wela, ruman y tanta stima:

Griselda Theresia Maduro

Mihor conoci como: "Gracy, Grace, Oma, Teti y Tante Grace"
*19-01-1945 †18-05-2023

Na number di su:

Yiu: Marc de Man

Nietonan: Marc Kock
Xendrick de Man

Rumannan: Rudy y Sofia Maduro-Kock
Nick Mary Jane Maduro

Staff y personal di Cas di Machi.

Sobrino(a)nan, henter famia, amistad y conocirnan ta invita tur amigo y conocirnan pa asisti na e acto di entierro cu lo tuma lugar Diabierna 26 di Mei 2023 di 9or am pa 11or am na Aurora Funeral Home y despues lo sali bai pa santana catolico na Playa.

Enbes di manda flor of krans lo tin un donation box pa cas di machi.

Nos ta lamenta cu despues di entierro lo no por ricibi bishita di condolencia na cas

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

"Bou di alanan di Dios mi ta sigur"
Abo ku ta biba bou di amparo di Altisimo, ta hospedá den sombra di Dios Omnipotente, bisa Señor:
"Mi refugio, mi forti, mi Dios, den kende mi ta pone mi konfiansa"
Salmo 91:1-2

Cu inmenso dolor na nos curason, nos ta anuncia fayecimento di:

Anna Henrietta Yearwood-Broadbelt
*23-01-1941 - †16-05-2023

Acto di entierro lo wordo anuncia despues.

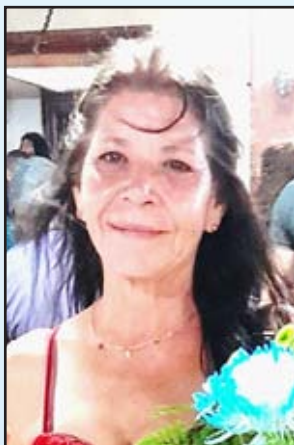
Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

“Señor ta mi wardador, mi’n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa”.
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Flora Maria Rasmijn
*21-12-1967 – †10-05-2023

Acto di entierro lo wordo anuncia despues.

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

Lagrima y floran por seca, su recuerdonan y
tur loke el a haci y significa pa nos, lo keda graba
pa semper den nos mente y curason.
“Cerca Dios mi alma ta na paz, ta di DJ'E mi
salbacion ta bin”
Salmo 62:1

Cu dolor na nos curason, nos ta participa
fayecimento di nos ser kerí:

Sr. Jordao Lino de Moura
Cariñosamente yama “Apoy of Lino”
*01-11-1934 - †16-05-2023

Acto di entierro lo wordo anuncia despues

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

“Dios ta amor... y amor ta Dios,
Maske mi no ta na mundo aki, tur dia lo mi ta
banda Di boso Curazon, mi por stens di loke
Señor ta hasi”
Salmo 33

Cu dolor na nos curason, nos ta participa
fayecimento di:

**Sra. vda Hyacintha Maria de
Cuba- Kelly**
Mihor conosi como “ Chienta”, “Mama
Chenta” of “Mamichi”
* 14 maart 1941 - †15 mei 2023

Na nomber di su yiunan:
Zótica de Cuba
Rosita Britten- de Cuba y † Constantino J.
Britten

Nieta y Nieto nan:
Jéseña Britten y partner Gilmer Dirksz
Gilbert Semeleer y partner Lidewij van der
Kooi na Hulanda
Charmain Britten y partner Bryan Ramirez
Villalobos
Kimberly Semeleer y partner Doddy Koolman

Bisanieta y bisanieto nan:
Jéslaine y Jerrick Britten
Bianca y Aymeli Ramirez-Villalobos
Zelani Wouters
Silke Semeleer

Ruman nan:
Juan Kelly na Curacao

Swa y cuña nan:
Greta Kelly y famia
Juanita Kelly y famia
Theresita de Cuba na Hulanda
Carmen Giel na Hulanda

Sobrinanan y sobrinonan, ihanan, bisñanan,
amigo(a)nan, ex-coleganan di Hyatt y
Americana Hotel.
Demas famia: Kelly, de Cuba, Christiaans,
Figaroa, Semeleer, Britten, Quandus, Giel,
Ramirez-Villalobos, Krozendijk, Wout y demas
famia

Un Danki na staff y personal di St. Micheal
Paviljoen, dept Orquidia.

Ta invita pa acto di entierro cual lo tuma lugar
diasabra 20 di mei 2023 na Aurora Funeral
Home 9am -11am y despues saliendo pa
Santana Catolico na Noord.

Anochi di condolencia lo ta diabierna 19 di mei
2023 pa 7pm- 9pm na Aurora Funeral Home

Nos disculpa cu despues di entierro nos no ta
ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora

Royal Pray

Funeral Home & Crematory

The LORD is my shep-
herd, I shall not be in
want. He restores my
soul. He guides me in
paths of righteousness for
his name's sake.

With deep sorrow in our
hearts, we announce the
passing of our beloved:

Edwin Robert Wilson
better known as: “Brego”
Born: 21 December 1956
Died: 10 May 2023

Left to mourn are his:
Wife:
Marcelline J. George Wilson
Mother:
Cynthia C. Jones

Children:
Shaniska C. Wilson & Emrah Ulusoy
Andrisca J. Boston
Alyson M. Boston
Vandel A. Warner

Grandchildren:
Hakeem E. Ulusoy
Ameera S. Ulusoy
Ali-Eymen M. Ulusoy
Alizéy C. Kock
Averi I. Kock
Amahle S. Warner
Siblings & Family
William Wilson and Family
Joan Roumou- Wilson and Family
Anthonio Wilson
Judith Wilson and Family
Elton Wilson and Family
Glenroy Wilson and Family
Derick Whitfield and Family

Uncles, aunts, cousins, nephews, nieces in Sint
Martin, Saba, St. Eustatius, Curacao, Bonaire,
England, The Netherlands & Aruba too numer-
ous to mention.
Family related to: Jones, Wilson, Cornet, Rad-
jouki, Carti, Kock, Simmons, Whitfield, Leve-
stone, Maxwell, Paris.
Close friends & work family

Teresa Kock and Family
Randy van stralen
Leo Solognier
Franklin Leysner
Stanley Hunt
Rudert Almary
Ilda Connor
Colbert McFarlane
Would like to invite all relatives and friends to
attend the going home celebration that will be
held Saturday May 20th, 2023, from 2pm to 4
pm at the Pray Funeral Home San Nicolaas.
Please accept our heartfelt apology if we forgot
to mention any names during our time of be-
reavement.

Rest in the kingdom of God.
Forever in our hearts & never forgotten.

FBI a viola regla den busca inteligencia stranhero riba Jan. 6 y protestanan di husticia racial, segun corte

(AP) — Oficialnan di FBI ripitidamente a viola nan propio standard na momento di busca den un repositorio amplio di informacion relaciona na e insurreccion na e US Capitol dia 6 di januari 2021, y protestanan di husticia racial na 2020, segun un orden di corte altamente censura publica ayera.

Oficialnan di FBI a bisa cu e miles di violacion, cu tambe ta inclui investigacion inapropia di donantenan na un campaña congresional, a tuma lugar prome cu un serie di medida corectivo cu a cuminsa den berano di 2021 y a continua

aña pasa. Pero asina mes e problemanan por complica e esfuersonan di FBI y Departamento di Husticia pa ricibi reautorizacion congresional pa un programa di vigilancia sin mester di permiso, cual agentenan di cumplimiento di ley ta bisa ta necesario pa combati terrorismo, spionahe y crimen cibernetico internacional.

E violacionnan tabata detaya den un orden secreto di corte emiti aña pasa pa e Corte di Vigilancia di Inteligencia Stranhero, cual tin supervision legal di e podernan di spionahe di gobierno Mericano. E Oficina di e Director di Inteligencia Nacional a publica un version redacta ayera

den loke oficialnan a bisa tabata interes di transparencia. Miembronan di Congreos a ricibi e orden ora el a keda emiti aña pasa.

En cuestion tin investigacion inadecua di informacion di inteligencia stranhero colecta bao Seccion 702 di e Ley di Vigilancia di Inteligencia Stranhero, cu ta permiti gobierno complila comunicacion di stranheronan enfoca pafo di Merca. E programa ta caduca cada fin di aña a menos cu renoba esaki.

E programa ta crea un base di dato di inteligencia cu agencianan Mericano por usa pa buskeda. Buskedan di FBI mester tin un proposito di

inteligencia stranhero of tin como destino pa haya evidencia di un crimen. Pero criticonan congresional di e programa pa hopi tempo a bati alarma pa loke nan ta bisa ta

buskeda sin hustificacion den e base di dato pa informacion tocante Mericanonan, hunto cu preocupacion mas general tocante abuso percibi di vigilancia.

Sur Korea ta manda team na Hapon pa revisa plan di descarga na planta nuclear Fukushima

(AP) — Sur Korea ta bay manda un team di 21 miembro di expertonan di gobierno na Hapon otro siman pa bishita e planta di energia nuclear Fukushima unda nan ta bay revisa plannan contencioso di Hapon pa descarga awa trata, pero levemente radioactivo, den lama.

E bishita di seis dia culminando diadomingo ta bay enfoca riba examina e sistema di procesamiento di e planta, cu ta reduci materialnan radioactivo for di awa contamina, y si e awa trata lo ta suficiente safe pa dilui y descarga den ocean, oficialnan a bisa ayera.

E seguridad di e awa pa añas ta un asunto sensitivo entre e aliadonan di Merca, cu awo ta trahando pa repara laso-

nan afecta pa hopi tempo, pa adresa retonan manera e menasa nuclear Sur Koreano y e politica exterior asertivo di China.

Despues di un cumbre cu

presidente Sur Koreano, Yoon Suk Yeol e luna aki, prome minister Hapones, Fumio Kishida a anuncia cu su gobierno a acorda pa ricibi un team di expertonan Sur

Koreano na Fukushima pa calma preocupacion di Sur Korea pa cu seguridad di cuminda, den un muestra di su deseo pa mehora laso.

Oficialnan Hapones ta bisa cu e bishita Sur Koreano na e planta no ta bay ta un inspeccion genuino, ya cu e seguridad di e plan di descarga di awa ya ta bao revision di Agencia Internacional di Energia Atomico, cu por publica e resultadonan proximo luna.

Un terremoto masivo y tsunami na 2011 a destrui e sistema di friamento di e planta na Fukushima, causando cu tres reactor a smelt y a libera cantidadnan grandi di radiacion. Tokyo Electric Power Company Holding, cu ta opera e facilidad, ta bin

almacenando e awa trata via ALPS den centenares di tanki cu awo ta cubri mayoria di e planta y ta casi yen. Oficialnan Hapones ta bisa cu mester retira e tankinan pa traha espacio pa construi facilidadnan pa desmantelamento di e planta y pa minimisa e riesgo di leak den caso di otro desaster mayor. Ta spera cu e tankinan ta bay alcansa nan capacidad di 1.37 milyon ton na comienso di 2024.

Hapon inicialmente a anuncia plan pa descarga e awa trata den lama na 2018, bisando cu e awa trata ta bay ta dilui den awa di lama prome cu descarga esaki den un proceso cautelosamente controla cu ta bay tuma decadas pa completa.

Team di rescate trahando pa alcansa pueblonan Italiano isola pa inundacion

(AP) — Team di rescate a traha diahuebs pa alcansa pueblonan den nort Italia cu ainda ta isola pa awasero pisa y inundacion, mientras e cantidad di morto a yega na 13, y autoridadnan a cuminsa prepara plan di limpieza y reconstruccion.

E clima severo tras di e desaster e siman aki – un segura prolonga sigui pa 36 ora di awasero intenso, dos siman despues di otro awasero – a conduci na dos decena di riu y tributarionan saliendo for

di nan curso. E forsa di awa a manda cantidad di lodo door di pueblonan henter na Emilia-Romagna, inundando

tienda y kelder.

Alcaldenan local a adverti cu algun pueblo remoto ainda

tabata completamente fuera di contacto pasobra tera a los haciendo careteranan impasable y servicio di telefon a keda desconecta. Esaki a preveni teamnan di rescate di alcansa e residentenan, y autoridadnan di compronde e alcance completo di nan necesidad, segun alcalde di Mercato Seraceno, Monica Rossi. “Si yobe mas, e situacion ta bay ta tragico,” Rossi a adverti.

Mas cu mil persona a bandona nan hogar, algun rescata

for di dak of balcon cu helicopter y otronan a subi riba boto.

E region afecta pa segura ya anteriormente a calcula alrededor di 1 biyon euro den perdida ocasiona pa awasero pisa e luna aki, pero presidente regional, Stefano Bonaccini a bisa cu e perdida awo ta alcansa varios biyon mirando e daño amplio na tereno di agricultura, tienda y infraestructura.

‘We kunnen het zelf wel’... Weer een mislukking...?

Pagina 2

Gerlien Croes verlaat AVP-partij

Pagina 4

ATIA: “Handelaren hebben niet gekozen voor een BBO aan de grens”

Pagina 7

‘We kunnen het zelf wel’... Weer een mislukking...?

We hebben half mei al achter ons gelaten en technisch gezien is het onmogelijk geworden om de wetswijziging in de BBO-landsverordening nog voor 1 juni 2023 door het parlement te loodsen. Deze wijziging die de invoering betreft van de heffing van de omzetbelasting bij de import van goederen, zal dus per die datum geen wettelijke basis kennen en kan dus voorlopig niet worden ingevoerd.

Terwijl er weinig burgers zullen zijn die dit betreuren, is de consequentie voor de overheid verlies van al begrote BBO-inkomsten. De reden waarom de begindatum was gesteld op 1 juni was, naar we aannemen want nergens wordt dat uitgelegd, dat dan in juli al de overheid inkomsten zou gaan ontvangen via dit mechanisme. Normaal gesproken, als de begindatum wordt gesteld op 1 juli, wanneer de tweede helft van het jaar werkelijk aanvangt, duurt het tot augustus voordat men de inkomsten ziet binnenkomen. Dus een simpele poging om eerder de kassa te laten rinkelen.

Er dient hierbij wel vermeld te worden dat de beoogde restitutie van de BBO betaald bij binnenkomst ervoor zorgt dat degenen die al bekend zijn in het fiscale systeem uitsluitend het verschil betalen tussen wat men bij import heeft afgedragen en wat men heeft ontvangen van de eigen klanten bij verkoop. Een soort BTW dus. Daarom blijft de regering volhouden dat de heffing van deze nieuwe belasting geen prijsverhogend effect zou moeten hebben, omdat de omzetbelasting die bij import wordt betaald geen gevolgen zou moeten hebben voor de kosten

van de ondernemer. We zullen hier niet verder ingaan op deze discussie, of de maatregel wel of geen prijsverhoging in de hand zal werken. Dat zullen we wel merken bij de – verlate – invoering. Wel willen we duidelijk stellen dat, anders dan door regeringsgezinde politici beweerd, de BBO bij import niet deze omzetbelasting in de volgende schakels vervangt, maar daaraan voorafgaat.

Wat we hier wel willen bespreken is de reeks recente incidenten waaruit blijkt dat we niet de goede kant opgaan met wat effectief en correct besturen betreft. De Arubaanse regering heeft net een serie veldslagen gevoerd met de Nederlandse regering om, zoals zij het zien, onze autonomie te behouden en onze eigen zaken te behartigen. Dit heeft geleid tot enig succes, in samenwerking met de andere twee autonome eilanden, maar wat we nu zien gebeuren lijkt ons geen goed vervolg op dat succes.

Om te beginnen heeft de regering, zonder enige uitleg, het laatste kwartaalrapport van 2022 meer dan twee maanden te laat ingeleverd. De beslissing om de invoering van een Btw-stelsel te vervangen met een BBO bij import was vorig jaar al bekend, maar we kunnen nu waarnemen dat de ontwerp-wetswijziging nog steeds niet bij de Staten is gearriveerd. Wat hiervan de oorzaak is blijft onbekend; het enige dat we wel weten is dat voor de zoveelste keer de regering zelf blijkt geeft van het feit dat in het hanteren van financiële en wetgevingszaken de vaderlandslievende leus “Nos mes por” (“We kunnen het zelf wel”) niemand kan overtuigen. Als we hierbij nog optellen dat de gebrek-

kigheid bij de uitvoering van taken zoals belastingen en financieel beheer, vooral het tijdig opleveren van financiële rapportage, plus de tekortkomingen wat betreft de professionele ondersteuning om deze taken genoegzaam uit te voeren, dan wordt het wel heel duidelijk dat men moeilijk Nederland zou kunnen overtuigen van de eigen capaciteiten om het toezicht op het financiële gebeuren zelf ter hand te nemen. Hetgeen leidt tot de conclusie dat de komst van de rijkswet financieel toezicht praktisch onvermijdelijk is. De vraag is niet of het onvermogen om de eigen overheidstaken in deze kernaangelegenheden naar tevredenheid uit te voeren iets van dit moment is of daarentegen structureel en permanent is. In de afgelopen dertig plus jaren is het heel duidelijk geworden dat dit een constant gegeven is. Hoewel we moeilijk alle schuld bij de huidige regering kunnen neerleggen zijn zij wel de enigen die iets kunnen doen; de anderen zijn allang weg. Zien we iets veranderen?

De volgende vraag die rijst is waarom geen enkele regering dit permanente probleem afdoende heeft aangepakt, zodat we er nu nog steeds mee zitten. Volgens ons zit het antwoord in de wijze waarop politieke macht

wordt gehanteerd. Het fundamentele probleem is dat, indien men deze belangrijke departementen van voldoende professionele capaciteit wil voorzien, men niet kan doorgaan met de ‘politieke screening’ als belangrijkste criterium. Het is noodzakelijk meer ruimte te geven aan professionals om als ambtenaar op hoog niveau te werken zonder dat zij tot de groep behoren die bij de minister thuis komen. Tot op de dag van vandaag zien we vrijwel geen pogingen om zo te werken, integendeel. Alle kabinetten, en bijna alle ministers, een enkele uitzondering daargelaten, blijven dit model herhalen met de bekende ‘vertrouwenspersonen’. En wat is hiervan dan het resultaat? Dat op een klein eiland, als je professionals wilt uitsluiten die niet behoren tot de selecte groep van vertrouwenspersonen, dan houdt men niet genoeg mensen van voldoende niveau over waaruit men kan rekruteren. Uiteindelijk kiest men ervoor om met deze tekortkomingen te blijven werken, soms zelfs ten overstaan van de Nederlanders hun beklag te doen over hun ambtenarenkorps dat niet op niveau is, om vervolgens weer boos te worden “omdat we het zelf wel kunnen”. Zolang we deze holle frase blijven herhalen, zullen we geen vooruitgang zien.

DOW erkent dat RWA Palm Beach een tegenslag heeft ondervonden

Nadat Bon Dia Aruba op 4 mei op sociale media had gepubliceerd dat de werkzaamheden van RWA in Palm Beach niet vorderden en DOW geen vragen van de redacteur beantwoordde over wat er met dit project gebeurde, maakte DOW op 17 mei op hun Facebook-pagina een verklaring dat “de werkzaamheden een tegenslag hebben ondervonden.”

“Het departement heeft gemeld dat de infrastructurele werkzaamheden voor de verbetering van de waterafvoer in Palm Beach, specifiek voor het Citgo Palm Beach-gebied, op 27 maart 2023 zijn gestart en gepland waren om 30 dagen te duren. Tijdens de bouw zijn er twee keer vertragingen opgetreden, waarbij de eerste vertraging ontstond toen de sleuf werd gegraven om de nieuwe leiding te installeren en onverwachte kabels en leidingen werden aangetroffen die beschadigd waren en gerepareerd moesten worden.”

De verklaring geeft aan dat tijdens dit proces ook het ontwerp is aangepast om onverwachte kabels en leidingen te vermijden. Dit werd opgelost en de aannemer kon de werkzaamheden hervatten op 19

april 2023 om ze af te ronden op 16 mei 2023.

Onlangs heeft het project opnieuw vertraging op-

gelopen, voor de tweede keer, waarbij in dit geval de hoofdaannemer wordt beïnvloed door andere lopende projecten, wat heeft geleid tot tijdelijke logistieke en financiële problemen.

Dit heeft ertoe geleid dat de werkzaamheden de afgelopen 3 weken zijn stilgelegd en er geen personeel en apparatuur van de aannemer beschikbaar waren om de werkzaamheden voort te zetten. Ondertussen is het probleem van de aannemer opgelost en deze week zijn de werkzaamheden hervat in Palm Beach. Het plan is aangepast waaraan de aannemer moet voldoen en het is niet uitgesloten dat er boetes worden opgelegd aan de betreffende aannemer.

Meer informatie over het plan zal in de loop van de week worden verstrekt. Het is belangrijk om te vermelden dat de handelaren in het gebied het meest getroffen zijn door deze werkzaamheden. Zij waren degenen die Bon Dia Aruba benaderden om te vragen waarom de werkzaamheden niet vorderden en de werknemers en machines hun werk niet deden. Bon Dia Aruba heeft geprobeerd de gemeenschap te informeren, maar DOW gaf geen reactie tot 17 mei toen ze deze verklaring op Facebook publiceerden.

De informele sector... Een verborgen schat...?

Volgens een publicatie van het ministerie van Economische Zaken is het de bedoeling om de informele sector binnen onze economie, het deel dat opereert zonder zich te vertonen en zonder bij te dragen aan belastingen en sociale zekerheid, te gaan bestrijden. Deze sector zou om en nabij de 20% vertegenwoordigen van ons Bruto Binnenlands Product (BBP).

Op een BBP dat de 6 miljard gulden heeft bereikt, zou dat dus een waarde van zeker 1,2 miljard gulden vertegenwoordigen. Als deze sector werkelijk zo groot zou zijn, zou de overheid jaarlijks zeker 200 miljoen aan inkomsten mislopen, als we als uitgangspunt nemen dat de overheid iets meer dan 20% van het BBP ontvangt. Als hierbij nog wordt geteld wat de fondsen voor sociale zekerheid mislopen, dan gaat het om een aanzienlijk bedrag dat niet terechtkomt waar het eigenlijk zou moeten en het verschil zou kunnen zijn tussen financiële problemen of een hanteerbare situatie. Voor ons land, dat in grote financiële nood verkeert, is dit dan een onbekende, of verborgen schat? Is dit een van de oplossingen om uit de huidige financiële problemen te geraken? Als we deze sector zouden kunnen elimineren, zonder mensen te moeten ontslaan en zonder te hoeven bezuinigen...? De werkelijke situatie ziet er echter wat gecompliceerder uit.

Om te beginnen mag het duidelijk zijn dat in welk land ook de overheid nooit de informele sector helemaal kan elimineren. In feite is het een eeuwige strijd waarbij het uitgangspunt is die sector tot een minimum te beperken, hetgeen inhoudt dat telkens nieuwe wegen gezocht moeten worden om het fenomeen te bestrijden. Dit kan nimmer lukken als er geen coördinatie van onderzoek en actieve bestrijding binnen de overheid plaatsvindt. En, ondanks de goede bedoelingen van de betrokken bewindsman, vragen we ons af wat deze keer het verschil zal gaan maken, want het gebrek aan samenwerking op dit gebied is hetgeen soortgelijke acties hebben gekenmerkt sinds 1986. In het verleden hebben we elke keer weer de goede bedoelingen van ministers en

ambtenaren zien eindigen in mislukkingen omdat er niet kon worden gerekend op de medewerking van alle betrokken actoren.

Bijvoorbeeld, uitwisseling van digitale informatie was op verschillende momenten een obstakel vanwege het gebrek aan medewerking van de zogeheten 'eigenaar' van de Informatie, die het overdrijven van hun verantwoordelijkheid om zaken geheim te houden belangrijker vonden dan belangrijke data met anderen te delen. Het bleek heel moeilijk deze 'eilandmentaliteit' te doorbreken, het fenomeen van een 'archipel' binnen de overheid waarbij eenieder zijn eigen zaakjes moest opknappen en vooral niet moest rekenen op anderen. Dat betekende niet dat er geen samenwerking was; er zijn departementen geweest die met hart en ziel hebben gewerkt aan een samenwerking zoals het hoort. Echter, vaak waren het de besluiten 'van bovenaf' die een gezonde ontwikkeling van het toezicht op de naleving onmogelijk maakten en ervoor zorgden dat er niet effectief kon worden opgetreden. Dit gold enerzijds voor degenen die niet beschikten over voldoende personeel voor controle en toezicht, het departement voor economische zaken

is zelf een voorbeeld waarbij men op zeker moment praktisch geen personeel in dienst had voor deze taken. Anderzijds waren er andere diensten die wel personeel hadden maar simpelweg niet de taken uitvoerden die hen wettelijk toekwamen. Een van de meest belabberde voorbeelden hiervan is de Arbeidsinspectie, onderdeel van de Directie Arbeid en Onderzoek, waarvan compleet onbekend is waar men zich mee bezig houdt. Dat ondanks het feit dat volgens internationale verdragen men elk jaar zou moeten publiceren wat er gedaan is bij het bestrijden van onrecht op arbeidsgebied, iets wat voor zover wij op de hoogte zijn, nimmer heeft plaatsgevonden. Ontelbare gevallen hebben zich voorgedaan, bekend bij de redactie, waarbij werknemers hun beklag gingen doen bij de inspectie, om vervolgens bij terugkeer op het werk geconfronteerd te worden met een boze werkgever die was ingelicht door ambtenaren van de inspectie, in flagrante overtreding van hun geheimhoudingsplicht. In vele gevallen leidde dit tot ontslag, waarna zij ook nog eens niet fatsoenlijk geholpen werden om het ontslag aan te vechten.

In dit opzicht zijn er heel wat gevallen die wijzen op

en de afgedragen premies dienen te ontvangen, de nakoming van de wettelijke verplichtingen af te dwingen. Onze krant heeft in het nabije verleden tot twee keer toe aandacht besteed aan dit onderwerp, waarbij de betrokken minister om actie is verzocht om haar wettelijke verantwoordelijkheid te nemen en de toezichthouder te benoemen, zonder enig resultaat.

Over het geheel bekeken kunnen we zien dat er heel wat zou moeten gebeuren om de huidige poging van de minister belast met economische zaken succes te laten hebben. Als bijkomend bezwaar mag gelden dat het merendeels departementen betreft die niet onder zijn ministerie vallen en waarbij hij dus afhankelijk is van de, hopelijk, welwillende medewerking van zijn collegaministers. We zeggen niet dat dit onmogelijk is, we zeggen alleen dat het een uniek succes zou zijn, als we terugkijken op de dertig plus jaren achter ons. Zoals vaker gesteld, zijn goede bedoelingen uitsluitend een voorwaarde voor succesvol werk en we zouden het toejuichen als ook aan de andere voorwaarden zou worden voldaan.

de tekortkomingen die ertoe leiden dat het bestrijden van de informele sector onbegonnen werk lijkt.

Een ander probleem dat de laatste jaren erbij is gekomen is het niet nakomen van de verplichtingen met betrekking tot de wettelijk verplichte additionele pensioenverzekering voor de privésector. Hier is tot op heden geen toezichthouder aangewezen vanuit de overheid om, samen met de twee verzekeringsmaatschappijen die de ondernemingen en hun werknemers registreren

Gerlien Croes verlaat AVP-partij

Gisterochtend heeft voormalig parlamentslid van de AVP-partij een brief gestuurd naar de redactie gericht aan de leider van deze partij, Mike Eman, waarin zij haar terugtrekking aankondigt en verschillende punten naar voren brengt, zoals het verschil in gedachten en gevoelens tussen jongeren en andere collega's.

Voor Croes, die zichzelf als officiële kandidaat van de AVP-partij heeft gepresenteerd "met hoge verwachtingen en veel enthousiasme om ons land te dienen met het partijcommitment om de organisatie te revitaliseren en ruimte en een platform te creëren voor de stem van een nieuwe generatie in de Arubaanse politiek, heeft deze verandering niet weerspiegeld wat we dachten en hoopten tijdens de kandidatenlijstpresentatie voor de verkiezingen van 2017, de stemresultaten lieten iets anders zien en waren in het voordeel van de jongeren," verklaarde zij.

Zij vertelde dat zij in die verkiezing 982 stemmen had gekregen op nummer 18, maar dat was niet voldoende als voorkeurstemmen om in het par-

lement van Aruba te komen. "Dit heeft me er niet van weerhouden om actief betrokken te blijven bij de partij, niet alleen als kandidaat, maar ook als lid van het bestuur van de geaffilieerde organisatie van de partij, zoals de Dignalacre Herrera Foundation."

Ondertussen heeft zij in de loop van de tijd erkend dat de verschillen in gedachten en gevoelens tussen jongeren en andere collega's groter werden en dat zij zichzelf voortdurend heeft ingezet om dit te uiten gedurende de afgelopen 6 jaar, met als enig doel "om de partij los te maken van conventies en echte veranderingen te weerspiegelen om de manier van politiek bedrijven te moderniseren ten behoeve van het welzijn van het volk en de toekomst van Aruba."

Bij de laatste verkiezingen van 2021 kreeg zij 1919 voorkeurstemmen, waardoor zij nu de kans heeft om toe te treden tot het parlement van Aruba als een van de jongste leden op dit moment.

Maar de verschillen binnen de organisatie voor denken en meningen hebben de situatie niet alleen gecompliceerder

gemaakt, maar ook "frustrerend" voor de werking van de partij en de fractie. Incidenten zoals de situatie die zich heeft voorgedaan in het parlement met parlamentslid Mike de Meza en voormalig MEP-partijminister Eddie Briesen, naast de partijbijeenkomst van 17 april jongstleden, hebben geleid tot meer meningsverschillen over integriteitskwesties, wat heeft geleid tot een fase waarin zelfs de principes werden betwijfeld en aangevallen, zoals zij verklaarde.

"Na overweging ben ik helaas niet overtuigd geraakt dat deze veranderingen daadwerkelijk zullen plaatsvinden, om die reden heb ik de conclusie getrokken dat ik geen andere keuze heb dan mijzelf van de AVP-partij te distantiëren door mijn ontslag in te dienen, aangezien ik mezelf niet herken in de visie, denkwijze en politieke koers van de partij. Ik zal mijn bijdrage blijven leveren aan de politiek voor het welzijn en de toekomst van Aruba en de hele gemeenschap."

Op 20 april besloot Gerlien Croes een persconferentie te houden, waarin zij begrip en ruimte vroeg om met haar familie en supporters te praten over

wat zij voelde over de ontstane situatie en wat haar officiële terugtrekking uit de partij gisteren heeft veroorzaakt.

Zij zal nu doorgaan als onafhankelijk parlamentslid en de Groene Partij zal slechts 5 zetels behouden in het Parlement van Aruba.

Friends & Family: Mogelijk belangenconflict in het Eagle LNG-project

Tijdens recente klimaat- en energieconferenties op Aruba is ook het Eagle LNG-project ter sprake gekomen. Echter, het akkoord dat de Arubaanse regering met het bedrijf heeft getekend, blijft geheim en bij nader onderzoek blijkt mogelijk sprake te zijn van een belangenconflict in dit project.

Eind 2021 werd er een overeenkomst getekend tussen Eagle LNG en WEB NV voor de opslag van LNG op Aruba en de levering van gas aan WEB NV. Echter, de gebeurtenissen die hebben geleid tot het ondertekenen van deze overeenkomst roepen vragen op over mogelijk nepotisme en belangenconflicten, wat een ernstige schending van integriteit zou zijn - een woord dat veelvuldig wordt gebruikt door het huidige kabinet Wever-Croes II.

De verdenkingen van nepotisme en belangenconflicten zijn gebaseerd op verschillende feiten, zoals aangegeven in een brief van de Stichting Goed Bestuur (SDBA) aan voormalig minister Evelyn Wever-Croes.

Het kabinet Wever-Croes I heeft vanaf het begin een voorkeur uitgesproken voor het Eagle LNG-voorstel om een gasinstallatie op Aruba op te zetten voor de levering van gas aan de raffinaderij - die nog steeds heropend moet worden - en WEB NV. Echter, de heropening van de raffinaderij was zeer twijfelachtig vanwege de deplorabele staat ervan en de wereld-

wijde trend van het verminderen van afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Blijkbaar was het management van WEB het niet eens met de keuze van de regering, en als gevolg daarvan hebben ze waarschijnlijk geweigerd om WEB aan een kostbare en langdurige verbintenis te binden. De regering heeft dit opgelost door een "gouden handdruk" aan zowel de CEO als CFO van het bedrijf aan te bieden.

"In onze opinie was er geen reden om terug te treden en we zouden ons daartegen verzetten. Maar er was een benadering en onderhandeling vlak voor de bijeenkomst. Er was een aanbod dat mijn cliënt niet kon weigeren, en er is een regeling getroffen waarbij de partijen overeenkwamen om terug te treden." Advocaat David Kock kon niet uitleggen wat heeft geleid tot deze situatie. Het was niet betrokken bij het conflict dat heeft geleid tot de "gouden handdruk". Maar hij zei wel dat de overeenkomst een geheimhoudingsverplichting omvat als onderdeel van het pakket - dus er kan niets gezegd worden over het geschil of wat heeft geleid tot het verlies van

vertrouwen.

WEB weigerde ook commentaar te geven en zei: "geen van de partijen kan negatief over de ander spreken of commentaar geven." Het terugtreden van de twee directeurs opende duidelijk de weg voor een vertrouwenspersoon van de regering, de heer Wever, die de voormalige minister is. Dit voltooide de cirkel waarin alle sleutelposities in de regering, het bedrijf en de juridische vertegenwoordiging werden ingenomen door "nauwe familieleden":

- De voormalige minister vertegenwoordigt het land als grootste aandeelhouder in zowel RdA als WEB;
- De minister van Energie (RdA en WEB) is zijn neef;
- Zijn broer is voorzitter van RdA, waar het terminal voor het project moet worden gebouwd;
- De belangrijkste klant is WEB, nu onder leiding van zijn familie;
- Het advocatenkantoor van de vader van de voormalige minister, de heer H. Croes, vertegenwoordigt zowel RdA als Utilities.

Utilities is de "overkoepelende organisatie" voor zowel WEB als Elmar,

die de financiële zaken van beide bedrijven beheert, en op dat moment een lening van 700 miljoen Arubaanse florins heeft verkregen van Finance Quest - waarvan een van de partners een zoon is van de heer Hendrick Croes.

In een eerdere fase aan het begin van het kabinet Wever-Croes I, benoemde de voormalige minister advocaat Anthony Ruiz, die werkzaam is voor het genoemde advocatenkantoor, tot lid van de Raad van Toezicht van Utilities om "Pais Aruba" te vertegenwoordigen. Ondertussen werd Anthony Rojer, voormalig MEP-parlamentslid en echtgenoot van een coördinator van de Eerste Minister, ook benoemd tot directeur van Utilities. Als gevolg hiervan kon het akkoord volledig worden afgeschermd van de buitenwereld binnen een kring van familie en vrienden, en is het praktisch onmogelijk om betrouwbare informatie hierover te verkrijgen. Dit is vreemd gezien de regering de enige aandeelhouder is, maar het parlement kan niet controleren of het in het beste belang van het land is. Ze kunnen niet bepalen of het akkoord ten goede kwam aan Aruba of dat de eigen belangen - misschien de verdeling van een aanzienlijke "vindersloon"? - leidend waren, terwijl het belang van Aruba daaraan ondergeschikt was. Het feit dat zowel parlementsleden als ministers van de Integriteit en Economische Zaken van de coalitiepartij Raiz dit akkoord niet hebben gesteund, is zorgwekkend.

Is er nu wel draagvlak... Voor grondwetswijziging...?

Het vertrek van leden uit de gelederen van de christendemocratische oppositiepartij naar aanleiding van de recente conflicten, is tot nu toe beperkt gebleven tot drie personen, waarvan twee parlementsleden waren en die nu hun zetel hebben behouden. Er zijn geen aanwijzingen dat er meer mensen ervoor kiezen hun lidmaatschap op te geven, maar onderweg naar de volgende verkiezingen, nog twee jaar verder, kan er nog heel wat gebeuren.

Het vertrek van deze personen heeft in ieder geval aangegeven dat niet iedereen de wijze waarop de leiders van de partij het vonnis tot iets belachelijks hebben gemaakt, waarbij de rechter de ex-minister had veroordeeld tot 'slechtst één jaar', terwijl de eis van het Openbaar Ministerie vier jaar was. We moeten nu geloven dat dat de uitgetreden personen al die tijd dus niet een swaren met het feit dat ze samen met de aangeklaagde in het parlement moesten zitten, maar gedurende die tijd ervoor hadden gekozen om niets te zeggen. Al die tijd hebben ze zich onderworpen aan de partijdiscipline, maar de dag is gekomen om dat niet langer te doen. Hun verplaatsing naar een andere plek aan de oppositiezijde in het parlement zal in ieder geval geen aardverschuiving teweegbrengen in de volksvertegenwoordiging. Ook is naar voren gekomen dat er van een zeker conflict sprake was tussen de politici met een langere staat van dienst binnen de partij en degenen die meer recent de partij hadden omarmd, een soort generatieconflict wellicht, maar voor de buitenwereld is het gedrag van het overgrote deel van de partij in de zaak van de van corruptie beschuldigde en veroordeelde parlementariër hetgeen de meeste weerzin heeft opgewekt.

In de zaak van het veroordeelde Statenlid zal voorlopig niet veel verandering komen en dat betekent dus dat hij voor langere tijd daar aanwezig zal zijn. De enige wijze waarop hij wellicht zijn zetel zal opgeven is als zijn partij genoeg druk op hem zou uitoefenen om te vertrekken. Maar de beslissing is al gevallen dat het overgrote deel van de partij hem juist steunt en dus kennelijk vindt dat dit aanblijven geen schande is. Dat is niet noodzakelijkerwijs de gedachte van de kiezers die bij de laatste verkiezingen hun stem aan deze partij hebben gegeven. We kunnen hierover gaan speculeren maar dat is iets wat we bij de volgende verkiezingen zullen zien, net als zij. In ieder geval verwachten we niet dat het draagvlak onder de bevolking onder deze omstandigheden zal groeien, ook al omdat er geen poging tot vernieuwing van de par-

tij zichtbaar is geworden en zeker niet in de richting van meer integriteit en moreel besef. Maar dat is hun intern probleem, zij moeten daarop wel of geen actie ondernemen, terwijl in diezelfde tijd het gerechtelijk proces verder zal gaan met de beroepszaak bij het Hof. Alles wat zich publicitair gezien zal voltrekken zal merendeels negatief zijn, maar dat is dan voor hun rekening. De voorbereidingen op nieuwe verkiezingen zullen in ieder geval niet makkelijk zijn en de mogelijkheid is reëel aanwezig dat de partij onderweg is naar een toekomst als op z'n best middelgrote partij, zonder enige mogelijkheid terug te keren naar de grote volkssteun van een decennium geleden.

Dit wijst ons ook op een van de interessante aspecten van dit moment en dat is de uitbreiding van de politieke vertegenwoordiging buiten de twee grote traditionele partijen. De kleine oppositiepartijen plus de nieuwe onafhankelijke leden hebben nu gezamenlijk vijf zetels, evenveel als de christendemocratische partij nu nog heeft. Als samenwerking in de komende twee jaar zou leiden tot het bundelen van krachten, dan zou dit het beeld voor de komende verkiezingen aanzienlijk kunnen veranderen. Maar dat zal geheel van henzelf afhangen, het is eigenlijk te vroeg om daar iets over te zeggen.

Van de andere kant is er nu wel de mogelijkheid om wetgeving voor te stellen die de mogelijkheid biedt om die samenwerking te laten groeien. Interessante, en belangrijke voorbeelden zijn de wijziging in de Staatsregeling die gedaan kunnen worden en waarvoor de vereiste twee derde meerderheid nu wellicht aanwezig is. Er zijn in voorbereiding de toevoeging van het instituut Ombudsman aan de grondwet. Daarnaast heeft de minister belast met natuursaken de wens geuit om de rechten van de natuur in de grondwet op te nemen. Niet dat we denken dat dit zoveel verschil zou uitmaken, er staat wel meer in de grondwet wat men aan z'n laars lapt, het probleem blijft dat in de praktijk politieke en economische machten gekant blijven tegen een fatsoenlijk natuurbeheer en zij dicteren wat mogelijk is.

Maar..., er is nog een andere mogelijke wijziging en dat betreft de toevoeging van de regel dat wanneer een parlementariër in staat van beschuldiging wordt gesteld en daarvoor in voorlopige hechtenis belandt, hij/zij bij wet geschorst is. Dit is de regel zoals Sint-Maarten die kent, als enige van de autonome eilanden. Dit kan ervoor zorgen dat een geval zoals nu een rol speelt in Aruba voor altijd onmogelijk wordt gemaakt. Uiteraard zal de partij die feest vierde na het genoemde vonnis niet akkoord gaan, maar de coalitiepartijen zullen moeilijk hiertegen kunnen zijn. Na alle propaganda die ze de afgelopen jaren hebben gemaakt met integriteit als een van de steunpilaren voor hun regeringsoptreden en hun – terecht en gerechtvaardigde – kritiek op de veroordeelde parlementariër, lijkt het niet makkelijk om nu te zeggen dat men niet zal meewerken om nooit meer een strafrechtelijk vervolgd statenlid in het parlement te hebben zitten. We zullen niet zeggen dat we dit met optimisme tegemoet zien, maar er is nu genoeg gepraat over integriteit, er moet ook actie komen, en dit is de gelegenheid.

Minister Rocco Tjon kondigt de start aan van de derde fase van het cameraproject

Tijdens een persconferentie gisteravond kondigde minister van Justitie en Sociale Zaken, Rocco Tjon, de start aan van de werkzaamheden van het Operation Command Center, gevestigd in het voormalige hulpbestuurskantoor in Savaneta.

Deze locatie, legde minister Tjon uit, is gekozen door een commissie die bestaat uit experts uit zowel de private als de publieke sector, onder leiding van het Arubaanse politiekorps. Na het ontvangen van adviezen, met name op technisch gebied, is dit gebouw goedgekeurd voor de benodigde investeringen en zal het worden omgevormd tot het Operation Command Center.

De verschillende fasen van het cameraproject zullen op deze locatie worden gecentraliseerd, en een multidisciplinair team zal zorgen voor de analyse van alle beelden en het delen ervan met de verschillende departementen die deze nodig hebben voor hun taken.

Wat betreft de investering, gaf minister Tjon aan dat dit naar schatting ongeveer 700 duizend florin zal bedragen. Hij legde verder uit dat het gebouw volledig zal worden gerenoveerd om niet alleen aan de eisen van de exploitanten die in dit centrum zullen werken te voldoen, maar ook om te kunnen voldoen aan alle aspecten van veiligheid. Deze investering omvat alle benodigde technologie, schermen en software, nieuwe meubels en ook een belangrijk onderdeel, namelijk het onderhoud.

“Voor de komende vijf jaar is alle onderhoud ook opgenomen in het kader van het project. We kunnen ook praten over een duurzaam project om uitdagingen en problemen waarmee we in het verleden zijn geconfronteerd te voorkomen,” benadrukte minister Tjon.

Ten slotte gaf hij aan dat de volgende fase van het cameraproject al in voorbereiding is, die zich in het centrum van Oranjestad zal bevinden en binnenkort zal worden gerealiseerd. Hij voegde eraan toe dat ze aan het einde van de maand, samen met Setar NV, het volgende project zullen aankondigen, namelijk het 'bodycameras'-project (camera's op het lichaam).

Fundacion Rancho wil 200 jaar Oranjestad vieren, maar heeft meer samenwerking nodig

Fundacion Rancho hield gisterochtend een persconferentie om te praten over het symposium dat plaatsvond in april en de punten die aandacht moeten krijgen in het kader van 200 jaar Oranjestad, zoals bijvoorbeeld de vervuiling in het gebied.

Clifford Rosa, de voorzitter van de organisatie, verzekerde dat ze op 20 april een symposium hadden georganiseerd om de 13-jarige bestaansperiode van de stichting te vieren, wat zeer succesvol was, en hij wilde degenen bedanken die deelnamen aan de activiteit en het symposium ondersteunden.

Tijdens dit symposium, waarin ze aandacht besteedden aan 200 jaar Oranjestad, kwamen ze met de informatie dat ze in augustus 2024 het 200-jarig bestaan van Oranjestad willen vieren "om een andere focus te hebben" en op 24 augustus van dat jaar zal het moment aanbreken om de naam van Oranjestad te vieren, iets wat werd gerealiseerd tijdens het symposium en waarmee ze dit jaar een programma zijn gestart," aldus Rosa.

Tijdens het symposium werden gegevens gedocumenteerd en werden ook verschillende workshops gehouden. Rosa verklaarde dat ze op dat moment werken aan het evalueren van de toekomst van de stichting in het kader van 200 jaar Oranjestad, waarbij ze vijf thema's hebben gekozen, zoals voedselzekerheid, duurzame ontwikkeling, afvalbeheer, toerisme en ecosysteem, en behoud van erfgoed.

Met betrekking tot deze onderwerpen zijn er workshops gehouden in groepen waarin ze hebben gesproken, gedialogeerd en bepaalde suggesties hebben gekregen die ze nog steeds aan het analyseren zijn, maar ze hebben al een goed beeld van wat er allemaal naar voren is gekomen.

Wat betreft het toerisme, gaf Rosa aan dat het essentieel is dat toerisme en het ecosysteem onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Wat betreft voedselzekerheid willen ze zich richten op lokale teelt en productie, landbouw,

veeteelt en visserij, met name in de Rancho-wijk, zonder de erfgoedonderhoud achterwege te laten, met betrekking tot monumenten en andere erfgoedgebieden zoals de Kalki-oven, de waterbak en andere gebouwen of gebieden met erfgoedwaarde.

Wat betreft afvalbeheer verklaarde hij dat de Rancho-wijk vooral aandacht nodig heeft wat betreft het opruimen van afval, het probleem van afval in de Rancho-wijk en nu ook op heel Aruba.

Op het gebied van vernieuwing, creatie en modernisering in het stedelijk gebied speelt het een rol, zodat we hopelijk in augustus volgend jaar een schoner en mooier Oranjestad kunnen zien. Het is geen geheim dat dit gebied de afgelopen jaren is achtergebleven en er zijn bepaalde punten die geen

aandacht krijgen.

Hiervoor verzekerde Rosa dat minister van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling, Geoffrey Wever, aanwezig was tijdens het symposium, en ze zijn zich ervan bewust dat het deel uitmaakt van de ontwikkeling van Oranjestad en dat bescherming van het gebied noodzakelijk is vanwege het culturele erfgoed. "Ik geloof dat dit de enige oplossing is die we als stichting ook zien om het ontwikkelingsproces te ondersteunen, wat we daar

hebben om te verbeteren," aldus Rosa.

Als het erfgoed niet wordt bewaard of beschermd, blijft het slechts een gebied en zullen ze moeilijkheden onderkennen bij het streven naar erkenning door UNESCO of op culinair gebied, en het enige middel dat ze hebben gepresenteerd als optie om het Rancho-gebied en Oranjestad als geheel te beschermen.

"Sinds enkele weken ontvangen handelaren geen informatie van de overheid met

betrekking tot een deel van de kleine straatjes, het is moeilijk te begrijpen wanneer er communicatie ontbreekt in alle instanties om te proberen ondersteuning te bieden en naar de toekomstige ontwikkeling van Oranjestad te kijken. Communicatie blijft een probleem omdat we als stichting veel gevallen hebben gehoord, maar we hebben geen communicatie met hen," voegde Rosa toe.

Er zijn ongeordende materialen, afval op straat, verwaarloosde gebieden, de tramrails functioneren niet en dit zijn zaken die nu besproken moeten worden, daarom gelooft Rosa in een stedelijk plan zoals een ROP of ROPV. Er moet een stedelijk plan zijn "omdat het onbegrijpelijk is dat er zulke grote projecten zijn zoals Port City, maar dat ze niet worden meegenomen in een stedelijk plan."

Vanuit een onderzoek dat ze hebben uitgevoerd sinds 2018, benadrukte Rosa al de problematiek van afval op straat in Oranjestad "omdat vaak wordt gezegd dat het de straatverkopers of handelaren zijn, sinds 1 januari is de vuilnisbelt gesloten en wanneer je de impact meet, hoor je mensen zeggen dat het afval in de natuur wordt gedumpt, maar op het strand is er juist meer afval. Hoe gaan we daarmee om? Ik denk dat we daar ook over moeten praten, het is een probleem dat ons allemaal raakt, vooral in deze buurt waar we dagelijks cruisetouristen hebben en waar we allemaal naar kijken."

Rosa heeft ook contact opgenomen met de City Inspector om werkzaamheden in dit gebied uit te voeren.

ATIA: "Handelaren hebben niet gekozen voor een BBO aan de grens"

Deze week heeft de Aruba Trade & Industry Association (ATIA) een persconferentie gehouden om te reageren op vragen en opmerkingen die ze hebben ontvangen van handelsverenigingen en parlementariërs met betrekking tot de implementatie van de BBO-belasting aan de grens, die op 1 juni in werking zou treden.

Herrick Henriquez, directeur van ATIA, verzekerde dat de BBO-wet aan de grens geen nieuwe wet is. Deze wet werd al in 2020 voorgesteld, maar vanwege de Covid-19-pandemie is de implementatie ervan stopgezet.

Wat interessant is voor ATIA in dit geval, is dat ze veel informatie van parlementariërs hebben ontvangen die zeggen dat het goed zit, maar de wet is nog niet definitief zoals Bon Dia Aruba in de laatste editie van zaterdag heeft gepubliceerd, waarin staat dat het nu bij de Raad van Advies ligt en daarna naar het parlement moet gaan voor behandeling.

"We hebben zelf het parlement gevraagd om een vergadering met hen te hebben. In het verleden heeft de minister ons verteld dat we het wetsvoorstel zouden ontvangen, maar we hebben het nog niet ontvangen. En onze grote zorg is dat deze wet op 1 juni in werking moet treden en dat zal Aruba zwaar treffen," aldus Henriquez.

De punten die ze naar voren willen brengen met betrekking tot de BBO-belasting aan de grens zijn met name de term die het meest van invloed zal zijn en die bepaalt wanneer deze wet van kracht wordt, namelijk de term "handelswaar", waar de gemeenschap vaak naar luistert.

Dit begrip heeft in 2020 een verandering ondergaan, en nu in 2023 hebben ze begrepen dat het begrip is teruggekomen. "Handles goederen" verwijst naar een product dat een persoon importeert en verkoopt. Volgens Henriquez wilden ze deze wet uitbreiden, zodat wanneer een product naar Aruba wordt gebracht, de persoon eraan kan werken en het vervolgens kan verkopen. "Het belang hiervan is dat, net als bij de btw, wanneer je een product importeert en doorverkoop, je een tegoed krijgt.

Nu is de BBO aan de grens een vooruitbetaling van de BBO die een bedrijf moet betalen, en vervolgens krijgen ze een tegoed en betalen ze de rest wanneer ze het product verkopen, en als ze het product niet verkopen", aldus Henriquez.

Dat is de reden waarom het begrip "handles goederen" belangrijk is, omdat het kan veranderen en de persoon het tegoed dat momenteel in de wet staat, niet zal ontvangen of zoals ze het in de wet willen opnemen.

Als de persoon of het bedrijf geen tegoed heeft ontvangen voor het geïmporteerde product, heeft hij 7% betaald, maar voor het percentage aan de grens heeft hij het tegoed niet ontvangen. Men moet begrijpen dat die 7% een verhoging van de productkosten betekent, wat betekent dat de verkoopprijs hoger zal zijn omdat het tegoed niet is ontvangen.

Op sociale media hebben ze gezien dat mensen zeggen dat iedereen een tegoed zal ontvangen, maar volgens de experts en leden van ATIA is

"handles goederen" nu heel specifiek, wat voor Henriquez betekent dat er nu geen duidelijkheid is over wat er wel en niet onder dit begrip valt. "Het is belangrijk dat handelaren weten wat erin valt, zodat ze kunnen begrijpen hoe ze producten moeten importeren of niet."

Voor Henriquez is dit een begrip dat heel eenvoudig kan zijn: elk geïmporteerd item ontvangt een tegoed, maar het wordt beperkt tot "handles goederen".

Bijvoorbeeld, om een beker te importeren en die beker te verkopen, als de beker geen deksel had en er wordt een deksel op geplaatst, dan is het veranderd. Het is niet hetzelfde, ze hebben beide apart geïmporteerd en er is iets nieuws van gemaakt, dus er wordt geen tegoed voor gegeven. "Je kunt je voorstellen hoeveel administratief werk hiermee gemoeid is en waar het wel en niet van toepassing is. Dat zijn de vragen die we hebben, wanneer wel en wanneer niet. Het begrip 'handles goederen' is daarom zo belangrijk, omdat het de

prijzen zal beïnvloeden. Dat is iets waar we duidelijkheid over willen hebben en we hopen dat de Belastingdienst en ook de minister meer duidelijkheid zullen verschaffen," verzekerde hij.

In de gedeelde berichten op sociale media wordt ook aangegeven dat "handelaren ervoor hebben gekozen om de BBO aan de grens te hebben", maar dat is niet waar, handelaren hebben hier niet voor gekozen", merkte Henriquez op. Hij verklaarde dat ze samen met andere organisaties veel brieven hebben gestuurd waarin ze verklaarden dat ze een btw wilden, maar niet op de manier waarop de regering het heeft voorgesteld. "Ze hebben een btw met twee tarieven voorgesteld vóór 18-6 en 14-6, en we hebben gezegd dat dat niet de manier is zoals het IMF in het rapport van 2018 heeft aanbevolen: een zo eenvoudig mogelijk percentage, zo min mogelijk uitzonderingen en een brede basis. Dat is de beste manier, omdat het het belastingstelsel op Aruba zou vereenvoudigen en de naleving ervan zou verbeteren," verklaarde hij.

Volgens hun mening, als de BBO aan de grens op de juiste manier wordt geïmplementeerd, kan het tijdelijk dienen als een vervanging voor de btw, zodat handel en alle burgers van het land Aruba gewend raken aan de manier van een BBO en een btw die geïmplementeerd zal worden.

Ze stellen zichzelf de vraag of deze belasting aan de grens nog steeds nodig is, omdat als ze naar het rapport van de Centrale Bank kijken dat in februari is gepubliceerd, zien ze dat de overheidsinkomsten aanzienlijk zijn gestegen en dat de BBO-inkomsten met 10,6% zijn gestegen.

"Als er meer BBO-inkomsten zijn, is er dan nog steeds behoefte aan een BBO aan de grens? Hebben we een nieuwe belasting nodig waar we allemaal mee moeten instemmen? En we moeten dit ook heroverwegen om te zien of het niet hoeft te worden geïmplementeerd op 1 juni, over twee weken," verzekerde hij.

Dit is het punt dat ze naar voren willen brengen, omdat ze goed moeten kijken naar wat "handles goederen" zijn, omdat dit voornamelijk bepaald zal worden in de wet, vooral met betrekking tot de BBO aan de grens, die meer wijzigingen in de wet zal hebben waar ze op wachten sinds 1 maart. "We willen dit bespreken en een vergadering hebben in het parlement of opnieuw met de minister om te zien hoe dit echt de markt zal beïnvloeden."

Volgens sommige parlementsliden van de MEP-partij, zoals gecommuniceerd in persberichten, betekent de BBO aan de grens niet dat de productprijzen zullen stijgen en dat handelaren misbruik willen maken van het volk met de prijzen. Hierover verklaarde Henriquez dat wat ze zeggen gebaseerd is op de presentatie die het Departamento di Impuesto (Belastingdienst) aan het parlement heeft gegeven en ook wat de minister in het parlement heeft uitgelegd, maar "technisch gezien hoefde dat niet te gebeuren, afhankelijk van wat wordt beschouwd als 'handles goederen' en wat de categorie daarvan is, daar zullen we zien dat het probleem zich zal oplossen," concludeerde hij.

Den Haag stelt 19 miljoen euro beschikbaar om de kustlijn van St. Eustatius te stabiliseren

(TheDailyHerald) – De Nederlandse regering heeft de intentie om maximaal 19 miljoen euro toe te wijzen aan het openbare lichaam St. Eustatius om de kustlijn aan de oostzijde van het eiland te stabiliseren. Dit is vastgelegd in de Voorjaarsnota 2023, die onlangs aan de Tweede Kamer is voorgelegd ter behandeling en goedkeuring.

De centrale overheid heeft het openbare lichaam al eerder financieel bijgestaan bij het versterken van de kustlijn bij Fort Oranje. Echter, verder onderzoek heeft aangetoond dat er op veel grotere schaal maatregelen genomen moeten worden voor de kustlijn van Oranje Bay. Het eiland is verantwoordelijk voor het onderhoud van de kustlijn, maar vanwege de omvang van het project en de financiële aspecten heeft het aan het begin van dit jaar officiële hulp gevraagd aan de centrale overheid.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bereidt zich voor om het eiland hierin te ondersteunen. Om ervoor te zorgen dat de eerder genomen en nog te nemen maatregelen op

de lange termijn effect hebben, zijn aanvullende maatregelen nodig om het project veel duurzamer te maken. Met name de zorg ligt bij het verwijderen van grote dieren uit het gebied en de invoer-

ing van een onderhoudsplan, dat nodig is om toekomstige problemen te voorkomen.

Staatssecretaris van Digitalisering en Koninkrijksrelaties, Alexandra van Huffelen,

heeft het bestuurscollege van St. Eustatius via een brief op de hoogte gesteld dat zij de overeenkomsten over deze maatregelen zal treffen voordat de fondsen worden toegekend.

Silvania zegt dat Nederland de autonomie van Curaçao moet respecteren

(CuraçaoChronicle) – De Curaçaoese minister van Financiën, Javier Silvanía, heeft subtiel de Nederlandse regering eraan herinnerd om niet in te grijpen in de wetgeving van het autonome land.

De minister maakte deze opmerkingen in reactie op vragen die het parlementslid Osepa van de PNP-partij stelde over alle ontwikkelingen met betrekking tot de regulering van online gokken.

Als onderdeel van de liquiditeitssteun die het land heeft ontvangen tijdens de Covid-19-pandemie, heeft het kabinet-Pisas zich gecommitteerd aan het aanpakken van de problemen in de goksector.

Recente verklaringen van functionarissen in Den Haag suggereren dat Silvanía's ministerie niet bereid is informatie te delen over de voortgang die tot nu toe op dit onderwerp is geboekt.

Eerder werd gemeld dat er binnenkort veranderingen zullen worden doorgevoerd in het vergunningssysteem voor websites die online gokdiensten aanbieden, en kort daarna werd bekend dat er Russische bedrijven actief zijn onder een vergunning die op Curaçao is verkregen, wat zorgen baarde omdat dit mogelijk verband houdt met bedrijven op de Russische sanctielijst in verband met de aanhoudende oorlog in Oekraïne.

Openbaar Ministerie Curaçao haalde in 2022 meer dan 1,8 miljoen gulden aan boetes op

(CuraçaoChronicle) Het Openbaar Ministerie Curaçao heeft in 2022 meer dan 1,8 miljoen gulden aan boetes geïnd. Dit is driehonderdduizend gulden meer dan het streefbedrag van anderhalf miljoen gulden.

Naast het innen van boetes heeft de afdeling Paga Bo But, verantwoordelijk voor boete-inning, geïnvesteerd in het informeren van burgers over de verschillende opties voor betaling van boetes en het regelen van betalingsregelingen. Elk jaar wordt er een nieuwe campagne gelanceerd om burgers te motiveren openstaande boetes te betalen.

In 2022 werd de campagne "RILEKS SIN STRES!" gelanceerd om mensen tijdens vakantieperiodes bewust te maken dat openstaande boetes gecontroleerd worden bij het verlaten van het eiland. Daarom kunnen ze zonder stress op vakantie gaan door de boete vooraf te betalen of een betalingsregeling te treffen. Daarnaast was er de mogelijkheid om een aanbetaling van 25 gulden te doen en het resterende bedrag over een maximum van 24 maanden te verspreiden. Volgens het Openbaar Ministerie, zoals vermeld in het jaarverslag, werd van deze laatste optie veelvuldig gebruik gemaakt.

